

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Akvizice společnosti z účetního a daňového pohledu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Lenka RESLEROVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva SLÁDKOVÁ**

Znojmo, 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že závěrečnou práci na téma **Akvizice společnosti z účetního a daňového pohledu** jsem vypracovala samostatně a použila pouze uvedených pramenů a literatury.

Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu použitých zdrojů.

Ve Znojmě dne 23. dubna 2015

Podpis

Poděkování

Ráda bych vyjádřila své poděkování Ing. Evě Sládkové za odborné konzultace, rady a inspiraci v přípravné fázi a také v průběhu této závěrečné práce.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Lenka RESLEROVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Akvizice společnosti z účetního a daňového pohledu
Název (v angličtině)	Accounting and Tax Aspects of Company Acquisition

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Poskytnout přehled o průběhu akvizice společnosti za předpokladu, že investor přijme rozhodnutí k akvizici se záměrem koupě organizační složky závodu.

Postup práce:

1. Na základě literární rešerše a analýzy právních norem zpracovat teoretické předpoklady pravidel týkajících se akvizice společnosti.
2. Seznámení s charakteristikou procesu akvizice organizační složky se zaměřením na ekonomickou oblast.
3. Charakteristika akvizice v telekomunikačním odvětví a projekt akvizice.
4. Zaměření na hledání postupů a řešení, která provádí účetní jednotka během akvizice, včetně realizace průzkumu a jeho vyhodnocení.

Metody: Analýza, deskripce, komparace, průzkum a vyhodnocení

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. BOKŠOVÁ J., *Účetní výkazy pod lupou I. Základy účetního výkaznictví*. 1. vydání. Praha: Linde Praha a.s., 2013. 512 s. ISBN 978-80-720-1-921-2.
2. ČESKO. *Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev*. ASPI student, verze 2014 [on-line verze]. Aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014.
3. ČESKO. *Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví*. ASPI student, verze 2014 [on-line verze]. Aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014.
4. ČESKO. *Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů*. ASPI student, verze 2014 [on-line verze]. Aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014.
5. ČESKO. *Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)*. ASPI student, verze 2014 [on-line verze]. Aktualizované vydání Praha: Wolters Kluwer ČR, 2014.

Datum zadání bakalářské práce: duben 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2015

L.S.

Lenka RESLEROVÁ
student

Ing. Eva SLÁDKOVÁ
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

Abstrakt

Práce se zabývá procesem akvizic. Popisuje legislativní podmínky a formy akvizic v České republice. V obecné rovině rozebírá motivy akvizic a dále popisuje nástroje kupujícího v průběhu akvizičního procesu (due diligence). Z možných způsobů akvizic se blíže věnuje koupi organizační složky obchodního závodu. Pozornost je věnována zejména účetní a daňové problematice. Na případě konkrétního telekomunikačního závodu jsou pak ukázány důsledky volby účetního zachycení majetkové akvizice u kupujícího.

Klíčová slova:

akvizice, due diligence, účetnictví akvizic, goodwill, oceňovací rozdíl k nabytému majetku

Abstract

The paper deals with acquisitions. It describes the legislative conditions and forms of acquisitions in the Czech Republic. It analyzes acquisition motives and further describes the tools a buyer has during an acquisition process (due diligence). The main attention is given to asset purchases. Attention is focused on accounting and tax issues then. The subject is then shown on the case of particular telecommunication business assets, the consequences of acquisition accounting methods for the buyer.

Key words:

acquisition, due diligence, accounting of acquisitions, goodwill, valuation difference on acquired assets

Použité zkratky

OZ	Občanský zákoník
ZOK	Zákon o obchodních korporacích
POK	Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev
ZÚ	Zákon o účetnictví
ČÚS	České účetní standardy
ZOHS	Zákon o ochraně hospodářské soutěže
OBCH	Obchodní zákoník (zrušen k 31. 12. 2013)
ZDP	Zákon o daních z příjmů
ZDPH	Zákon o dani z přidané hodnoty
DNNV	Zákonné opatření Senátu o dani z nabytí nemovitých věcí
PFKS	Směrnice o přeshraničních fúzích kapitálových společností

Obsah

Úvod	11
Cíl a metodika.....	12
1 Teoretická část	13
1.1 Legislativa.....	13
1.1.1 Občanský zákoník.....	13
1.1.2 Zákon o obchodních korporacích	13
1.1.3 Zákon o přeměnách obchodních společností	14
1.1.4 Daňové a účetní předpisy.....	14
1.1.5 Ochrana hospodářské soutěže a další právní předpisy.....	16
1.2 Vymezení pojmů.....	17
1.2.1 Obchodní závod	17
1.2.2 Organizační složka závodu	18
1.2.3 Podíl v obchodní společnosti	19
1.2.4 Majetková akvizice	19
1.2.5 Kapitálová akvizice.....	20
1.2.6 Business angel a venture capital investice	20
1.2.7 Joint ventures	21
1.2.8 Fúze.....	21
1.3 Akvizice	22
1.3.1 Způsoby provedení akvizice	22
1.3.2 Motivy akvizic	23
1.3.3 Nepřátelská převzetí	24
1.3.4 Další hlediska členění akvizic.....	24
1.4 Due diligence	25
1.4.1 Strategická due diligence	26

1.4.2	Obchodně-marketingová due diligence	26
1.4.3	Technologicko-výrobní due diligence	27
1.4.4	Finanční due diligence	27
1.4.5	Účetní due diligence	28
1.4.6	Daňová due diligence.....	28
1.4.7	Právní due diligence.....	28
1.4.8	Další oblasti due diligence	29
1.5	Ekonomická due diligence.....	29
1.5.1	Vytvoření týmu a zpřístupnění dat.....	30
1.5.2	Účetní záznamy a výkazy	31
1.5.3	Finanční analýza a finanční plán	31
1.6	Účetní problematika – majetková akvizice.....	32
1.6.1	Goodwill a oceňovací rozdíl k nabytému majetku	34
1.6.2	Další účetní aspekty operace pro kupujícího a prodávajícího	35
1.6.3	Zachycení v účetnictví z pohledu prodávajícího	35
1.7	Daňová problematika v případě majetkové akvizice	37
1.7.1	Další daňové dopady.....	39
2	Praktická část	41
2.1	Ekonomická specifika telekomunikačního odvětví	41
2.2	Legislativní specifika telekomunikačního odvětví	42
2.3	Důvody a způsoby akvizic v telekomunikačním odvětví	43
2.4	Účetní aspekty majetkové akvizice.....	44
2.5	Účetní zachycení transakce na modelovém případě společnosti INet Home Cz	45
2.5.1	Charakteristika kupovaného obchodního závodu, historie a motivy jeho prodeje	45
2.5.2	Charakteristika kupujícího obchodního závodu a jeho motivy koupě..	48

2.5.3	Zachycení transakce v účetnictví prodávajícího	51
2.5.4	Daňové aspekty transakce u prodávajícího.....	57
2.5.5	Zachycení transakce v účetnictví kupujícího.....	58
2.5.6	Daňové a další důsledky způsobu zaúčtování koupě obchodního závodu u kupujícího	63
	Závěr.....	67
	Seznam použitých zdrojů.....	70
	Seznam tabulek a obrázků	78

Úvod

Ve své práci jsem se chtěla zabývat problematikou, která mě určitým způsobem oslovuje. Zvoleným předmětem práce je průběh akvizice společnosti se zaměřením na problematiku účetnictví a daní. Téma je zajímavé tím, že v rozhodnutí o provedení akvizice a v následném rozhodnutí o způsobu jejího provedení se protínají a vzájemně ovlivňují aspekty dané záležitosti z různých oblastí (práva, financí, ekonomiky, účetnictví, daní a dalších).

Prvotní zvažování investora o akvizici je zřejmě založeno na motivech, které leží v oblasti ekonomické kalkulace a posuzování míry výnosnosti investic. V dalším průběhu jejího hodnocení se však subjekty dostávají k otázkám způsobu jejího provedení. Výsledek musí zohledňovat jak zájmy prodávajícího, tak i zájmy kupujícího. Skutečná podoba je pak určitým kompromisem stran. Způsob provedení akvizice však neovlivňuje pouze formální organizační uspořádání podnikatelské jednotky, ale významným způsobem ovlivňuje podstupovaná rizika a náklady, které strany budou muset nést, a tím zpětně ovlivní celkové hodnocení akvizice.

Prověřované okruhy témat při akvizici mohou sahat od specifických výrobně technických otázek po dlouhodobé prognózy cílového trhu kupovaného závodu, přes rozbor potencionální úspěšnosti žalob, o kterých se ještě neví, zda budou vůbec podány. V této práci bych se proto chtěla věnovat procesu, jakým investor mapuje potencionální rizika a upřesňuje své ocenění akvizice.

Rozsáhlou oblastí, které věnuje pozornost každý investor bez ohledu na obor, jsou účetní otázky a s nimi související daňové dopady. Problematika je opravdu rozsáhlá, proto jsem zaměřila svoji pozornost v případě těchto témat pouze na majetkovou akvizici provedenou formou koupě obchodního závodu nebo jeho organizační složky. V teoretické části jsem pak rozebrala tuto účetní a daňovou problematiku na základě odborné literatury a aktuálních právních předpisů. V praktické části jsem pak na skutečném případě koupě telekomunikačního obchodního závodu ukázala dopady rozhodnutí o způsobech zaúčtování a jejich důsledky pro budoucí hodnocení účetní jednotky ve formě hospodářského výsledku a výši daňového zatížení. Z výsledků je pak patrné, že těmto otázkám je třeba při zvažování akvizic věnovat pozornost.

Cíl a metodika

Hlavním cílem této bakalářské práce je poskytnout přehled o průběhu akvizice společnosti za předpokladu, že investor přijme rozhodnutí k akvizici se záměrem koupě organizační složky závodu. Dílčím cílem je poskytnout přehled o tom, jaké má investor nástroje, aby minimalizoval rizika a blíže konkretizoval svá očekávání ohledně přínosů dané akvizice. Problematika realizace akvizic je poměrně široká, proto v oblasti účetnictví a daní, které jsou významným aspektem celého rozhodovacího procesu, se práce zaměří pouze na akvizice formou koupě obchodního závodu nebo organizační složky obchodního závodu.

Cílem praktické části práce je poukázat na specifika problematiky akvizic v konkrétním odvětví. Pro četnost akvizic a určitou blízkost autorce jsou zvoleným odvětvím telekomunikace. Cílem této části je na příkladu konkrétního telekomunikačního závodu demonstrovat účetní a daňové aspekty, které s koupí organizační složky závodu úzce souvisí. Závěrem je pak analýza dopadů zvolené metody zaúčtování koupě organizační složky obchodního závodu v závislosti na volbě účetního zachycení celé transakce u kupujícího.

V teoretické části práce budou využity metody literární rešerše a deskripce pro seznámení s legislativními podmínkami, za nichž k akvizicím v České republice dochází. Tyto metody budou použity i k seznámení s procesy investory prováděné due diligence, jejichž cílem je prozkoumat možná rizika transakce a upřesnit hodnotu akviziční transakce. Rešerše odborné literatury a studium právních předpisů bude dále využito pro popis účetní a daňové problematiky majetkové akvizice v České republice. V druhé části práce bude použito metody analýzy při hodnocení důsledků zvolené metody zaúčtování koupě obchodního závodu a dále metody komparace pro srovnání důsledků volby účetní metody.

Pro zhodnocení důsledků volby způsobu zaúčtování koupě obchodního závodu bude využito případové studie konkrétní uskutečněné akvizice, kdy k rekonstrukci účetních postupů, ke kterým při skutečné akvizici pravděpodobně došlo a k modelování fiktivních variant těchto situací pro účely zmíněné komparace bude využito metod dedukce, resp. indukce.

1 Teoretická část

1.1 Legislativa

V následující části vymezím hlavní legislativní okruhy, jež mohou ovlivnit proces akvizice obchodní společnosti.

1.1.1 Občanský zákoník

Akvizice lze považovat za *vlastnické transakce*, tedy za ...“*transakce, které mají přímo nebo alespoň nepřímo vliv na vznik, existenci, popř. zánik podniku nebo alespoň na změnu jeho právní formy či na změnu jeho vlastnických poměrů*“¹ Akvizice společnosti, ať již o ní hovoříme jako o koupi obchodního závodu nebo části závodu² (jeho organizační složky), či jako o koupi podílu v obchodní společnosti nebo družstvu má řadu aspektů, které se promítají do různých oblastí upravených samostatnými právními předpisy.

Obecným předpisem, který upravuje jednání v soukromoprávních vztazích, je občanský zákoník.³ Ustanovení občanského zákoníku, zejména pak část čtvrtá – relativní majetková práva, představuje určující základní právní předpis upravující vzájemné vztahy kupujícího a prodávajícího při realizaci akvizice. Tento právní předpis (OZ) také v § 2175 až § 2183 prostřednictvím zvláštních ustanovení upravuje situace, kdy předmětem koupě je obchodní závod.⁴ Oblast soukromoprávních vztahů prošla s účinností od 1. ledna 2014 zásadní rekodifikací, když nový občanský zákoník nahradil starší právní úpravu a došlo i k řadě dalších změn, o nichž budu dále hovořit.

1.1.2 Zákon o obchodních korporacích

Speciálním právním předpisem, který se týká buď předmětu akvizice, nebo možnosti jejího provedení (např. jejího schválení akcionáři apod.), je pak zákon o obchodních korporacích z roku 2012 (ZOK).⁵ Zákon upravuje náležitosti, rozhodování, jednání, atd.

¹ VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí (vyšší účetnictví)*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 560 s. ISBN 978-80-7273-157-2. str. 13.

² Podle legislativy účinné do konce roku 2013 šlo koupi podniku.

³ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2012, částka 33. ISSN 1211-1244.

⁴ Právní předpis stanoví také zvláštní podmínky pro případy, kdy je typem smluvního vztahu stran pacht závodu (§ 2349 - § 2357 OZ).

⁵ ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2012, částka 34. ISSN 1211-1244.

obchodních korporací. Obchodní korporace, nebo podíl v ní, se může stát předmětem obchodu, nebo obchodní korporace může být stranou obchodu.⁶

1.1.3 Zákon o přeměnách obchodních společností

V závislosti na konkrétní podobě akvizice bude pro jednání stran dále určující zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů (POK).⁷ Tento zákon vznikl jako reakce na nutnost implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES⁸ (dříve byla tato oblast v České republice upravena částmi obchodního zákoníku).⁹ Motivem směrnice bylo především usnadnění přeshraničních fúzí a zajištění shodných podmínek pro účastníky projektu fúze z různých členských zemí a zajištění stejných podmínek při těchto přeměnách, jako při pouze vnitrostátním procesu.¹⁰ Nová úprava byla potřebná i v souvislosti s judikátem Evropského soudního dvora ve věci SEVIC Systems AG,¹¹ týkající se svobody usazování. Ten došel k závěru, že je v rozporu s čl. 43 a 48 Smlouvy o založení ES zamítnutí zápisu fúze pouze z důvodu, že se jedná o přeshraniční fúzi v rámci Společenství.¹² K aplikaci tohoto právního předpisu (POK) bude tedy docházet pouze v případech, kdy v důsledku akviziční transakce dojde k přeměně¹³ alespoň jedné ze zúčastněných¹⁴ obchodních korporací.

1.1.4 Daňové a účetní předpisy

Každá akviziční transakce má také své daňové a účetní aspekty. Základním právním předpisem stanovujícím povinnosti účetním jednotkám je zákon o účetnictví (ZÚ).¹⁵

⁶ Teoreticky můžeme uvažovat, že strany obchodu jsou fyzické osoby a předmětem obchodu je závod ve vlastnictví jedné z nich, pak by k aplikaci zákona o korporacích zřejmě nedošlo, nicméně se nedomnívám, že se tato varianta bude objevovat v praxi.

⁷ ČESKO. Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2008, částka 40. ISSN 1211-1244.

⁸ EVROPSKÁ UNIE. SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností (PFKS).

⁹ ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1991, částka 98. ISSN 1211-1244. (zrušen ke 31. 12. 2013)

¹⁰ Bod 1 až 4 PFKS.

¹¹ Rozsudek Evropského soudního dvora sp. zn. C-411/03 ze dne 13. prosince 2005.

¹² SMRČKA, Luboš. *Ovládnutí a převzetí firem*. 1. vyd. Praha: C .H. Beck, 2013, viii, 151 s. ISBN 9788074004421. str. 75-76.

¹³ „Přeměnou se pro účely tohoto zákona rozumí fúze společnosti nebo družstva, rozdělení společnosti nebo družstva, převod jmění na společníka, změna právní formy a přeshraniční přemístění sídla.“ § 1 odst. 2 POK.

¹⁴ Jsou předmětem akvizice nebo jednáním subjektem.

¹⁵ ČESKO. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1991, částka 107. ISSN 1211-1244.

Relevantním navazujícím předpisem pro většinu účastníků¹⁶ akvizice bude vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.¹⁷ V návaznosti pak pro případ zachycení akvizice budou pro zúčastněné subjekty závazné české účetní standardy (ČÚS) pro účetní jednotky, které účtují podle výše uvedené vyhlášky. V souladu s touto úpravou budou subjekty povinny zachytit akviziční transakci ve svých účetních knihách. Zvolené způsoby provedení akviziční transakce pak mohou mít rozdílné dopady na její účetní ocenění a zachycení v účetnictví dotčených subjektů. Ocenění transakce a způsoby jejího zachycení mohou mít také své důsledky v oblasti daňové. V této oblasti je z hmotněprávních norem zřejmě nejdůležitější zákon o daních z příjmů.¹⁸ Vliv na celkové efekty akvizice mohou mít ale i jiné daňové předpisy, za všechny jmenujme např. zákon o dani z přidané hodnoty.^{19, 20}

Faktické způsoby provedení akvizice mohou např. ovlivnit to, zda kupující bude považován za nástupnickou společnost akvizovaného subjektu²¹ se všemi z toho plynoucími důsledky týkajícími se odpovědnosti za jeho závazky, nebo jde pouze o koupi aktiv akvizovaného subjektu (obchodního závodu), nebo kapitálový vstup do akvizované společnosti. Pokud jde o prodej závodu, „*koupí závodu nabývá kupující vše, co k závodu jako celku náleží.*“²² Znamená to tedy i závazky s provozem závodu spojené („*Koupí závodu se kupující stává věřitelem pohledávek a dlužníkem dluhů, které k závodu náleží...*“).²³ Judikatura v této oblasti se vztahuje zatím k předešlé právní úpravě, která byla uvedena

¹⁶ Možností je, že účastníkem akvizice je např. banka, pojišťovna, nebo jiná finanční instituce. Takové subjekty by pak postupovaly podle jiných navazujících předpisů např. ČESKO. Vyhláška č. 502/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou pojišťovnami. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2002, částka 174. ISSN 1211-1244 nebo ČESKO. Vyhláška č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2002, částka 174. ISSN 1211-1244.

¹⁷ ČESKO. Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2002, částka 174. ISSN 1211-1244.

¹⁸ ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1992, částka 117. ISSN 1211-1244.

¹⁹ ČESKO. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2004, částka 78. ISSN 1211-1244.

²⁰ Viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR č. j. 2 AfS 14/2011 -103 ze dne 18. září, 2012 zabývající se kvalifikací koupě souboru aktiv jako koupě podniku, což mělo své důsledky pro aplikaci zákona o dani z přidané hodnoty.

²¹ Např. při přeměnách obchodních společností formou fúzí sloučením (§ 61 POK), nebo splynutím (§ 62 POK).

²² § 2175 OZ.

²³ § 2177 odst. 1 OZ.

zejména v §§ 476 až 488a OBCH,²⁴ upravujících smlouvu o prodeji podniku. Za velmi důležitou lze označit judikaturu, která se věnuje vymezení podniku nebo části podniku (a tedy následné aplikovatelnosti speciálních ustanovení upravujících koupi podniku/prodej závodu). Kvalifikační podmínky, které vymezují, kdy jde při prodeji skupiny určitých aktiv o pouhý prodej jednotlivých aktiv stejnému kupci ve stejný čas a kdy jde o prodej skupiny aktiv, které tvoří podnik (dnes závod), jsou podstatné. Takové vymezení lze nalézt například v usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 5. 2006 sp. zn. 29 Odo 870/2005, které stanovuje vztahy mezi částí podniku a organizační složkou podniku, důležité mohou být i definice části podniku.²⁵

1.1.5 Ochrana hospodářské soutěže a další právní předpisy

Další oblastí práva, která může v obecné rovině zasahovat do problematiky akvizic, jsou v právní předpisy na ochranu hospodářské soutěže, reprezentované zejména zákonem o ochraně hospodářské soutěže²⁶ (ZOHS) a navazujícími předpisy. Pro případ akvizic jsou aplikovatelná zejména ustanovení upravující spojování soutěžitelů (§§ 12 – 19 ZOHS), pokud subjekty, jichž se akvizice týká, splní kvalifikační kritéria pro udělení povolení Úřadu pro hospodářskou soutěž. Pokud by velikost akvizice (společný obrat, nebo obraty jednotlivých účastníků spojení) přesáhla určitou úroveň (a přestože by ke spojení docházelo pouze v České republice), aplikovatelné by byly i některé předpisy z oblasti hospodářské soutěže na úrovni Evropské unie.²⁷

V konkrétních odvětvích (např. doprava, energetika, telekomunikace atd.) se pak dále můžeme setkat se specifickými předpisy, které upravují danou oblast podnikání a na jejichž aplikovatelnost musí akvizant brát zřetel. V oblasti telekomunikací jsou to především povinnosti vyplývající ze zákona č. 127/2005 Sb. o elektronických komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.²⁸

²⁴ ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1991, částka 98. ISSN 1211-1244. (zrušen ke 31. 12. 2013)

²⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Odo 1060/2006 ze dne 27. ledna 2009.

²⁶ ČESKO. Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2001, částka 58. ISSN 1211-1244.

²⁷ Například EVROPSKÁ UNIE. NARÍZENÍ RADY (ES) c. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniku.

²⁸ ČESKO. Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2005, částka 43. ISSN 1211-1244.

1.2 Vymezení pojmů

V následující části vymezím hlavní pojmy, které jsou v souvislosti s akvizicemi používány.

1.2.1 Obchodní závod

Jedním ze základních pojmů v problematice akvizic je pojem obchodního závodu. Pojem vyplývá z právní úpravy účinné od 1. 1. 2014 a navazuje na dříve používaný termín podnik. Podle důvodové zprávy²⁹ k OZ byla hlavním motivem změny termínu možnost záměny s pojmem užívaným unijními předpisy k vymezení osoby soutěžitele. Nicméně s novým termínem přichází zásadní změna. V § 502 OZ stanoví, že „*obchodní závod je organizovaný soubor jmění, který podnikatel vytvořil a který z jeho vůle slouží k provozování jeho činnosti.*“³⁰ Jméno je však definováno již v předchozím ustanovení OZ takto: „*Jméno osoby tvoří souhrn jejího majetku a jejích dluhů.*“³¹ Tím však dochází k podstatné odlišnosti proti předchozí právní úpravě, kdy podnik byl definován jako soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání (bez závazků).³²

Definice pojmu podnikatele použitého v § 502 OZ při definování obchodního závodu uvedená v § 420 odst. 1 OZ pak prostřednictvím znaků jeho chování vymezuje majetek, který je považován za součást závodu.³³ Platná právní úprava v reflexi rozsudku Evropského soudního dvora³⁴ stanoví vyvratitelnou právní domněnku, že „*závod tvoří vše, co zpravidla slouží k jeho provozu.*“³⁵, ale i možnost určení vůlí podnikatele.³⁶ Obchodní závod v nové úpravě již není explicitně definován jako věc hromadná, nicméně toto chápání uvádí

²⁹ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku [on-line]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky. [cit. 2014-12-08]. Dostupný z: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>. str. 125.

³⁰ § 502 OZ.

³¹ § 495 OZ.

³² „*Podnikem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání. K podniku náleží věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které patří podnikateli a slouží k provozování podniku nebo vzhledem k své povaze mají tomuto účelu sloužit.*“ § 5 odst. 1) OBCH.

³³ „*Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele.*“ § 420 odst. 1 OZ.

³⁴ Rozsudkem Evropského soudního dvora č. 19/61 ze dne 13. 6. 1962 ve věci Mannesmann AG v High Authority of the European Coal and Steel Community.

³⁵ § 502 OZ.

³⁶ HAVEL, Bohumil. Závod (podnik), věc hromadná a NOZ. *Rekodifikace a praxe*, 2012, č. 1, s. 9.

důvodová zpráva,³⁷ dále na to nepřímě odkazuje § 1314 OZ,³⁸ výklad ke konceptu obchodního závodu jako věci hromadné nabízí Švestka a kolektiv.³⁹

1.2.2 Organizační složka závodu

Z pohledu majetkové akvizice a jejich podmínek má význam se zabývat i pobočkou obchodního závodu. Součástí zvláštních ustanovení OZ ke koupi závodu v § 2183 stanoví, že tato zvláštní ustanovení se použijí i v případě, kdy předmětem akvizice je pouze část závodu tvořící samostatnou organizační složku.⁴⁰ Členění obchodního závodu na jednotlivé části připouští OZ v § 503 odst. 1, když stanoví, že *“pobočka je taková část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost a o které podnikatel rozhodl, že bude pobočkou.”* Akvizice souboru majetku bude tedy zřejmě splňovat definici samostatné organizační složky závodu, pokud tato část majetku bude z funkčního hlediska samostatná a oddělitelná od celku závodu.⁴¹ V tomto smyslu by pak termín navazoval na termín samostatná organizační složka podle předchozí právní úpravy,⁴² k jehož výkladu je k dispozici i judikatura Nejvyššího soudu,⁴³ která za samostatnou organizační složku považuje nejen organizační složky zapisující se do obchodního rejstříku.⁴⁴

³⁷ „Obchodní závod se i nadále bude považovat za zákonnou věc hromadnou (*universitas iuris*), tedy *non subjekt*.“ Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku [on-line]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky. Dostupný z: <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>. str. 126.

³⁸ „Zástavní smlouva vyžaduje formu veřejné listiny, je-li zástavou závod nebo jiná věc hromadná.“

³⁹ DVOŘÁK, Jan. ŠVESTKA, Jiří. ZUKLÍKOVÁ, Michaela a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek I. Díl první: Obecná část*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. s. 389.

⁴⁰ § 2183 OZ: „Ustanovení tohoto pododdílu se obdobně použijí i na jiné převody vlastnického práva k závodu a na prodej nebo jiný převod části závodu tvořící samostatnou organizační složku.“

⁴¹ Příkladem by mohla být zřejmě taková část závodu, která poskytuje ostatním jednotkám služby, které by mohly být považovány za finální služby uplatnitelné pro jiné subjekty – v případě odvětví telekomunikací by to např. mohly být služby oddělení dopravy (velkého telekomunikačního operátora) nebo služby oddělení telemarketingu (call centrum) nebo oddělení pokládky vedení atd., pokud jsou tyto organizační složky snadno oddělitelné od zbytku závodu a jejich služby lze na trhu uplatnit samostatně.

⁴² § 487 OBCHZ

⁴³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2882/2005 ze dne 14. března 2006. „Podobně jako podnik i část podniku představuje určitý soubor hmotných, osobních a nehmotných složek podnikání (věcí, práv a jiných majetkových hodnot). Pro smlouvu o prodeji části podniku přitom platí stejný právní režim jako pro smlouvu o prodeji podniku.“

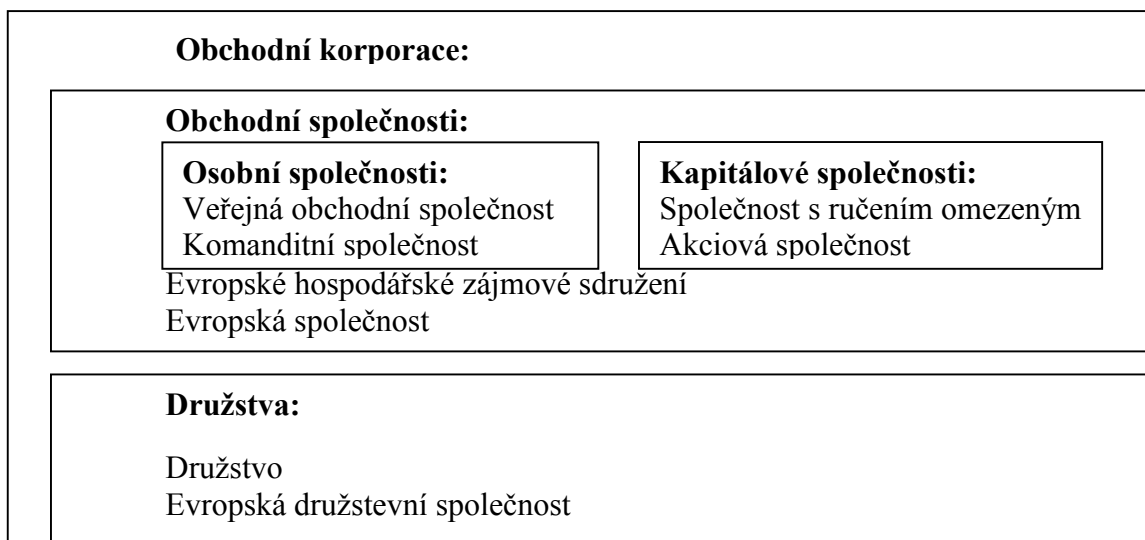
Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Odo 870/2005 ze dne 9. září 2006. „Samostatnou organizační složkou podniku ve smyslu § 487 ObchZ je zejména odštěpný závod, popřípadě jiná organizační složka, která se zapisuje do obchodního rejstříku. Předmětem smlouvy o prodeji podniku však mohou být i jiné organizační složky podniku, které se nezapisují do obchodního rejstříku a které mohou být různě nazvány, např. závod, provoz apod.“

⁴⁴ § 503 odst. 2 OZ.

1.2.3 Podíl v obchodní společnosti

Legální definice podílu je uvedena v § 31 ZOK, který stanoví, že „*podíl představuje účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí*“. Vymezení obchodní korporace je přitom uvedeno v § 1 ZOK, který říká, že obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva. Vzájemné vtahy zobrazuje následující schéma.

Obrázek 1: Obchodní korporace podle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.

Zdroj: Práce autora na základě ZOK.

Ve smyslu § 489 OZ⁴⁵ lze považovat podíl za věc.⁴⁶ Věc se může stát předmětem vlastnictví⁴⁷ a „*vlastník má právo s předmětem svého vlastnictví v mezích právního řádu libovolně nakládat...*“⁴⁸ Pokud to tedy právní předpisy nevyklučují, podíl na obchodní korporaci se může stát předmětem akvizice.

1.2.4 Majetková akvizice

Majetková akvizice představuje koupi aktiv (také označovanou jako assets deal). Je-li aktivem závod nebo část závodu (samostatná organizační složka) vytváří koupě řetěz specifických důsledků právních, účetních, daňových atd. Cílová společnost (jejíž aktiva jsou předmětem zájmu) neztrácí suverenitu (jako v případě kapitálové akvizice), ale na kupce

⁴⁵ § 489 OZ: „*Věc v právním smyslu (dále jen „věc“)* je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.“

⁴⁶ I ve smyslu rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 700/2004 ze dne 20. července 2004.

⁴⁷ § 1011 OZ.

⁴⁸ § 1012 OZ.

přechází souhrn majetku a závazků.⁴⁹ Děje se tak zejména v případě, kdy prodávající má další podnikatelské aktivity nebo plány.⁵⁰ Na straně kupce pak dochází ke splynutí majetku (a závazků), který již vlastnil, s tím, který akvizicí pořídil.⁵¹ Transakce probíhá již podle zmíněné smlouvy o koupi závodu, s tím, že na kupujícího přecházejí nejen práva, ale i závazky např. z průmyslového nebo duševního vlastnictví,⁵² z pracovněprávních vztahů k zaměstnancům atp.⁵³ (vyloučen je však převod veřejnoprávních závazků).⁵⁴

1.2.5 Kapitálová akvizice

Kapitálová akvizice bývá někdy chápána jako nepřímá akvizice, protože kupující nezískává konkrétní aktiva, ale kontrolu nad nimi např. v podobě podílu na obchodní korporaci (díky tomu bývá také označována jako share deal). Právní forma a aktiva akvizičního cíle jsou zachována, kupující však nad ním získává kontrolu – vzniká např. vztah mateřské společnosti, která ovládá dceřinou společnost.⁵⁵ Realizace kapitálových akvizic, náležitosti, důsledky atp. se liší v závislosti na právní formě zúčastněných obchodních korporací. Z pohledu kupujícího jde o dlouhodobou finanční investici (do podílu na obchodní korporaci). Samotná obchodní korporace (akviziční cíl),⁵⁶ není stranou obchodu jako v případě majetkové akvizice, ale jde o předmět obchodu. Tento způsob provedení akvizice má pak jiné důsledky co týče podstupovaného rizika ze strany kupujícího, zachycení transakce v účetnictví, jakož i rozdílné daňové dopady.

1.2.6 Business angel a venture capital investice

Business angel a venture capital investice představují důležitou složku financování podnikatelských záměrů v jejich rané fázi, kdy je podnikateli identifikována tržní příležitost, která má zpravidla výrazný růstový potenciál, nicméně pro její realizaci jsou nutné

⁴⁹ VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizic, fúzí a jiných vlastnických transakcí (vyšší účetnictví)*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 560 s. ISBN 978-80-7273-157-2. str. 164.

⁵⁰ DĚRGEL, Martin. Prodej podniku. *Daňáři online: portál daňových poradců a profesionálů*. [online]. 16. 2. 2010 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d8704v11518-prodej-podniku/?search_query=%24index%3D638&search_results_page=1>.

⁵¹ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví akvizic, fúzí a konsolidací*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 142 s. ISBN 8021034890. str. 53.

⁵² Pokud to není vyloučeno podle § 2178 OZ,

⁵³ SKÁLOVÁ, Jana; POKORNÁ, Pěva. *Účetní a daňové dopady transakcí v kapitálové společnosti*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. 430 s. ISBN 9788073574857. str. 153.

⁵⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. ISBN 9788074003547. str. 1121.

⁵⁵ VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizic, fúzí a jiných vlastnických transakcí (vyšší účetnictví)*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 560 s. ISBN 978-80-7273-157-2. str. 307.

⁵⁶ Nebo podíl na této korporaci.

vysoké investiční výdaje, které podnikatel v této fázi rozvoje není schopen financovat.⁵⁷ Tito investoři (business angels, venture capital) pak obvykle zajišťují financování projektu prostřednictvím kapitálové akvizice (i opakovaně) – zajistí prostředky pro rozvoj projektu a výměnou získají podíl na rozvíjeném projektu.⁵⁸ Ale mohou se podílet i obchodním vedením, manažerskými zkušenostmi nebo obchodními kontakty. Zatímco za business angels jsou označováni soukromí investoři, venture capital investoři jsou reprezentováni fondy rizikového kapitálu a jejich správci.

1.2.7 Joint ventures

Joint ventures jsou představovány obchodními korporacemi, na jejichž založení nebo podnikání se podílí zahraniční účastník.⁵⁹ Tato účast může být reprezentována formou podílu na obchodní korporaci, poskytnutím movitých nebo nemovitých věcí, popř. práv s nimi souvisejících, pohledávek, ale také poskytnutím práv vyplývajících z držby průmyslového práva nebo práv z oblasti duševního vlastnictví. Smyslem založení joint ventures je obvykle proniknutí na zahraniční trhy za využití znalostí a zkušeností domácího partnera, který se orientuje v lokálním prostředí. Výše podílu (kontroly) zahraničního a tuzemského účastníka může dosahovat různé úrovně, v závislosti na jejich vyjednávací síle a může být vyjádřena nejen výší podílu, ale např. i dalšími smluvními ujednáními.

1.2.8 Fúze

V odborné podnikové literatuře⁶⁰ se pojem fúze často překrývá s pojmem akvizice. Fúze je však spíše chápána jako souhlasný projev účastníků s určitou reorganizací - spojením, zatímco akvizice může být chápána jako jednostranný akt, kdy jeden podnikatelský subjekt ovládne jiný (např. prostřednictvím kapitálové akvizice). Legislativně je tento pojem upraven zákonem o přeměnách obchodních korporací (POK). „*Fúze je typ přeměny obchodní společnosti nebo družstva, při kterém v důsledku rozhodnutí společníků nebo příslušných orgánů nejméně dvou obchodních společností nebo družstev a zápisu do obchodního rejstříku dochází ke spojení veškerého majetku a veškerých závazků dvou či více*

⁵⁷ REŽŇÁKOVÁ, Mária. *Efektivní financování rozvoje podnikání*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 142 s. ISBN 9788024718354. str. 27.

⁵⁸ Podle fáze rozvoje těchto podnikatelských záměrů, bývají financované projekty (společnosti) označovány jako seed, start-up, first stage apod. DVOŘÁK, Ivan. *Rizikový a rozvojový kapitál: venture capital*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 1998. ISBN 80-85943-74-3. str. 168.

⁵⁹ SYNEK, Miloslav. *Podniková ekonomika*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, xxv, 479 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9736-7. str. 379.

⁶⁰ JINDŘICHOVSKÁ, Irena; BLAHA, Zdenek Sid. *Podnikové finance*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2001. ISBN 8072610252. str. 231.

*obchodních společností či družstev, přičemž nejméně jedna obchodní společnost či družstvo jsou zrušeny bez likvidace a zanikají (tzv. zanikající obchodní společnost nebo zanikající družstvo) a její nebo jeho majetek a závazky přecházejí na jinou obchodní společnost či družstvo, která nebo které se stává právním nástupcem zanikající obchodní společnosti nebo družstva (tzv. nástupnická obchodní společnost nebo nástupnické družstvo).*⁶¹ Fúze tedy může být způsob provedení akvizice.

1.3 Akvizice

Akvizice představuje převzetí kontroly jednou entitou nad jinou (nezávislou) entitou.⁶²

1.3.1 Způsoby provedení akvizice

Jak jsem uvedla již výše, akvizice může mít podobu kapitálové akvizice, v níž ovládající získává kontrolu nad cílovým subjektem prostřednictvím získání podílu v cílovém subjektu,⁶³ nebo přímo nakoupí cílová aktiva, o která má zájem (majetková akvizice). Akvizice však může mít i podobu fúze (viz předchozí kapitola). Při fúzi splynutím, kdy dochází k zániku původních společností a přechodu jejich jmění na vzniklou nástupnickou společnost sice nelze z právního hlediska určit, kdo provedl akvizici a kdo je terčem akvizice (všechny subjekty vstupující do fúze zanikají),⁶⁴ nicméně z ekonomického hlediska to bude ten vstupující subjekt do fúze, který následně získá kontrolu nad nově vzniklým subjektem.⁶⁵ Při fúzi sloučením, kdy dochází k zániku některých subjektů a přechodu jmění na nástupnickou společnost jeden subjekt vstupující do fúze pokračuje ve své existenci. Na první pohled se tedy může jevit jako subjekt, který provádí akvizici, nicméně až posouzení změny kontroly nad nástupnickou společností ozřejmí, kdo akvizici prováděl (kdo nad skupinou získal kontrolu⁶⁶). V řadě případů však toto posouzení nepovede k závěru, neboť při fúzi „rovných“ nikdo nezíská rozhodující kontrolu.

⁶¹ KUHN, Petr, ŠTENGLOVÁ, Ivana, BÍLÁ, Irena, HAVEL, Bohumil a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev: Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-056-0. str. 216.

⁶² DEPAMPHILIS, Donald M. *Mergers, acquisitions, and other restructuring activities: an integrated approach to process, tools, cases, and solutions*. 6th ed. Amsterdam: Elsevier Academic Press, 2012, xxx, 753 s. ISBN 978-0-12-385485-8. str. 184.

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ § 62 POK.

⁶⁵ Právně má sice jinou identitu, nicméně z ekonomického hlediska kontrola byla zachována.

⁶⁶ Pro získání kontroly vyjádřené jako velikost podílu nebo podílu na hlasovacích právech může v některých situacích postačovat zisk méně než 50 %, nebo naopak se mohou ukázat nedostatečnými.

Kontrola nad určitými produkčními aktivy však může být zajištěna beze změny vlastnictví, pouze na smluvním základě. Mezi taková ujednání, podpořená vznikem nové entity, v níž mají strany své podíly (zájmy), povinnosti a práva by zřejmě bylo možné zařadit některé joint ventures (viz předchozí kapitola).

1.3.2 Motivy akvizic

Motivy kupující usilujících o akvizici můžeme rozdělit do dvou základních skupin,⁶⁷ na motivy podnikatelské a motivy spekulativní. Akvizice prováděné ze spekulativního pohledu na daná aktiva (podíl na obchodní společnosti) se na ně dívají jako na jakékoliv jiné zboží, které lze levně koupit a draze prodat. („... mají zájem jen na procentech výnosnosti. Kupované firmy samy o sobě je nezajímají.“)⁶⁸ Akvizice prováděné z podnikatelského hlediska posuzují akvizici z pohledu strategické pozice kupce – jakým způsobem akvizice zapadá do koncepce jeho rozvoje. Motivy, které mohou stát za akvizicí, a jejich utřídění zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 1: Motivy podnikatelských akvizic.

Oblast motivu	Motiv akvizice
Zlepšit vnímání společnosti u veřejnosti	Získat vývoj a výzkum
	Zlepšit komunikaci
	Lepší management
	Posílit firemní příběh
Zvýšit výkonnost společnosti	Posílit podíl na trhu
	Vstoupit na nové trhy
	Získat nové produkty
	Odstranit konkurenci
	Vertikální integrace
	Lepší pozice vůči dodavatelům
	Snížení nákladů
Změnit kapitálovou strukturu	Využití silných stránek
	Zvýšení finanční páky
	Snížení finanční páky
	Zvýšení aktiv
	Uplatnění kapitál
	Přeskupit vlastnickou strukturu

Zdroj: HUNT, Peter A. *Structuring mergers: a guide to creating shareholder value*. 2nd ed. New York: Aspen Publishers, c2004, lxxxii, 744 s. ISBN 07-355-4204-X.

Obecně lze říci, že motivem provedení akvizice je zlepšení pozice, nebo zvýšení hodnoty kupce. Hodnota spatřovaná v akvizici může být specifického charakteru (akvizice

⁶⁷ Tamtéž, str. 14.

⁶⁸ Tamtéž, str. 15.

je přínosem pro určitého kupce, který např. ovládá komplementární aktiva), nebo obecného charakteru (např. reorganizace akvizovaného subjektu s předpokladem uvolnění hodnoty) a pak se může stát motivem spekulativní akvizice. Z tohoto hlediska je pro úspěch akvizice velice důležité řádné provedení due diligence, které ověřuje prvotní předpoklady o přínosu akvizice (viz další kapitolu).

1.3.3 Nepřátelská převzetí

Akvizice může být dosaženo vyjednáváním,⁶⁹ ale také může probíhat bez jednání, včetně aktivního odporu akvizičního cíle. Jako jednostranný krok však může prakticky probíhat pouze skupováním podílů. Předpokladem je tedy jejich rozdrobenost a dostupnost. Proto se nepřátelská převzetí vyskytují zejména u společností, jejichž akcie se obchodují na burzách s rozptýlenou vlastnickou strukturou.⁷⁰ Jako obrana proti tomuto jednání se však vyvinuly postupy, které obvykle uplatňuje management cílové společnosti. Jde o takové postupy a opatření, která mají zejména snížit atraktivitu cíle v očích kupce. Příkladem jsou „otrávené pilulky“, změny v zakladatelských listinách, „zlaté padáky“, vinkulace akcií, „zlatá pouta“ a další, které mají odradit kupce.⁷¹ Nepřátelské akvizice se objevily v 80. let minulého století.⁷² Jejich předpokladem byla nízká hodnota akciového trhu a dále rozeznání, že rozdělení aktiv může přinést vyšší hodnotu, než která je přisuzována celku (zejména díky hodnotě nehmotných aktiv jako značka apod.).

1.3.4 Další hlediska členění akvizic

Akvizice můžeme členit s ohledem na efekt provedené akvizice. Akvizicí může dojít ke změně organizačního uspořádání (jak u kupce, tak i cílového subjektu). Nástrojem dosažení cíle – posílení konkurenční pozice kupce – je využití aktiv cílového subjektu (typické pro podnikatelské akvizice). Akvizicí dochází pouze k transformaci akcionářské struktury,⁷³ jejíž změna je předpokladem pro provedení případných změn (tyto změny však nenastávají akvizicí, ale až rozhodnutím nového vlastníka). Do této kategorie se zařazují nepřátelská převzetí spekulativního charakteru, která usilují o získání kontroly nad cílovou společností (nikoliv však o začlenění do vlastních struktur). Tato nepřátelská ovládnutí jsou

⁶⁹ S vlastníkem akvizičního cíle (kapitálová akvizice) nebo managementem (majetková akvizice).

⁷⁰ MAŘÍK, Miloš. *Koupě podniku jako součást podnikové strategie: (akvizice a fúze podniků)*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1995, 176 s. ISBN 80-707-9558-1. str. 84.

⁷¹ Tamtéž, str. 155 – 170.

⁷² DEPAMPHILIS, Donald M. *Mergers, acquisitions, and other restructuring activities: an integrated approach to process, tools, cases, and solutions*. 6th ed. Amsterdam: Elsevier Academic Press, 2012, xxx, 753 s. ISBN 978-0-12-385485-8. str. 14.

⁷³ Tamtéž, str. 22.

často financována cizím kapitálem a tyto akvizice jsou pak označovány jako *leveraged buyout (LBO)*.⁷⁴ LBO investoři však mohou být také subjekty jako venture capital fondy, které danému podnikatelskému subjektu v rané fázi rozvoje poskytují financování pro rozvoj.⁷⁵ (Jako LBO jsou však označovány také transakce, kdy společnost vykupuje na trhu zpět své vlastní akcie a nákup financuje prostřednictvím dluhu.)⁷⁶

Za zvláštní kategorii LBO je považován *management buyout (MBO)* – skutečnost, že na odkupu společnosti se podílí její management. Čistý MBO, kdy se na získání kontroly podílejí pouze individuální investoři, typicky management společnosti, není příliš častý.⁷⁷ Četnější situace je postup ve spolupráci s finančními investory. Management společnosti je nositelem významných, často exkluzivních, informací o perspektivách společnosti, zatímco finanční investoři jsou schopni zajistit financování transakce a sdílet riziko.⁷⁸

1.4 Due diligence

Due diligence je proces, který ověřuje, že chystaná transakce (akvizice), přinese akvizantovi zamýšlený efekt. Due diligence lze chápat jako faktické ověření skutečností, které jsou předmětem jednání, ale i seznámení se situací, potencionálními problémy, které mohou akvizantovi bránit v dosažení akvizicí žádoucího efektu.⁷⁹

Cílem je tedy

- 1) prověřit předpoklady transakce,
- 2) odhalit potencionální (zatím nezjištěné) překážky a
- 3) vytvořit na základě zjištění plán transakce.

Předmětem zájmu mohou být oblasti rozličné, v zásadě je však due diligence rozděluje do třech oblastí: právní due diligence, obchodní due diligence a strategická due diligence.⁸⁰ Činnosti při due diligence lze rozdělit „do následujících fází:

⁷⁴ Tamtéž, str. 14.

⁷⁵ Tamtéž, str. 489.

⁷⁶ Tamtéž, str. 22.

⁷⁷ Tamtéž, str. 488.

⁷⁸ Za nejznámější a zároveň kontroverzní MBO v tuzemských podmínkách lze považovat získání kontroly managementu nad Mosteckou uhelnou a.s.

⁷⁹ HUNT, Peter A. *Structuring mergers: a guide to creating shareholder value*. 2nd ed. New York: Aspen Publishers, c2004, lxxxii, 744 s. ISBN 07-355-4204-X. str. 691.

⁸⁰ Tamtéž, str. 694.

- průzkum dostupných informací
- vlastní získávání dat
- zpracování a seznam dostupných dat
- vyhodnocení nabídky na základě získaných dat hodnotících kritérií a výsledku⁸¹

Dále proberu jednotlivé možné oblasti due diligence.

1.4.1 Strategická due diligence

Za strategickou due diligence lze považovat zkoumání, zda provedení akvizice je v souladu s dlouhodobými cíli kupce, zda splňuje jeho strategické cíle. Týká se samotného kupce a jeho vztahu k potencionálnímu cíli akvizice. Strategická due diligence by měla vycházet ze situační analýzy a strategické pozice kupce⁸² a následného porovnání, zda daný akviziční cíl napomáhá k naplnění strategických cílů kupce či nikoliv. Z povahy této oblasti plyne, že strategická due diligence bude zpravidla realizována ještě před samotným jednáním o potencionální akvizici z veřejně dostupných dat a následně pak upřesňována na základě informací, která z případných jednání vyplynou.

1.4.2 Obchodně-marketingová due diligence

Obchodně-marketingová due diligence vyšetřuje postavení subjektu, který je předmětem akvizice, na trhu.⁸³ Cílem je posoudit perspektivy trhu, na kterém cílový subjekt působí a jeho pozici na něm. Informace mohou být čerpány z veřejně dostupných zdrojů, ale také od cílového subjektu, který bude disponovat celou řadou interních informací týkajících se charakteristik daného trhu. Obchodně-marketingová due diligence je strategickou analýzou⁸⁴ kupovaného subjektu – jaký je potenciál jeho vývoje daný vnějším potenciálem a vnitřním potenciálem. Navazuje na strategickou due diligence kupce.

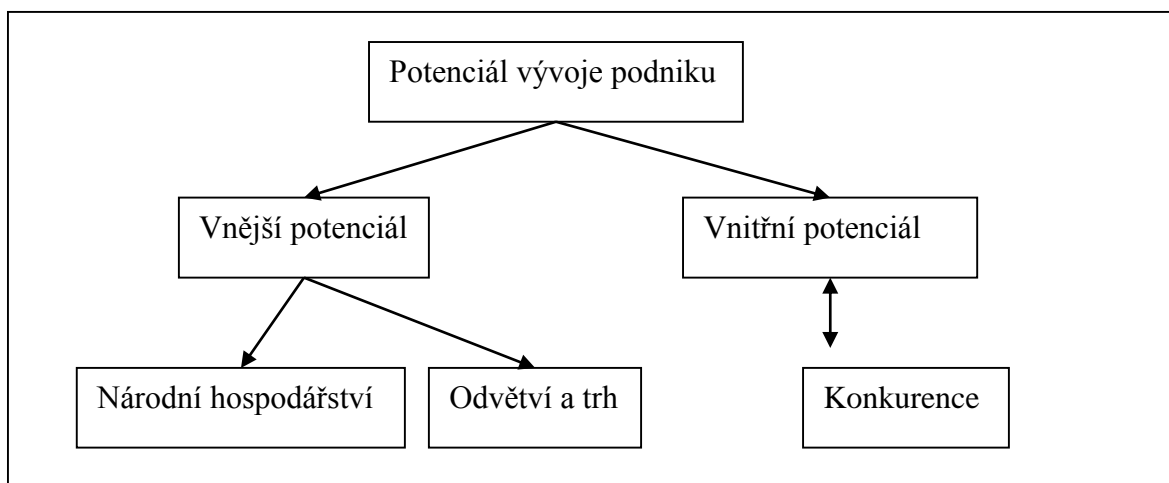
⁸¹ SMEJKAL, Vladimír. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010, 354 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3051-6. str. 292.

⁸² VEBER, Jaromír. *Management: základy, moderní manažerské přístupy, výkonnost a prosperita*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2009, 734 s. ISBN 978-80-7261-200-0. str. 551.

⁸³ HOWSON, Peter. *Commercial due diligence: the key to understanding value in an acquisition*. Burlington, VT: Gower, c2006. ISBN 0566086514. str. 91.

⁸⁴ MAŘÍK, Miloš. *Metody oceňování podniku: proces ocenění - základní metody a postupy*. 3. upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5. str. 56.

Obrázek 2: Schéma zkoumaných oblastí obchodně-marketingovou due diligence

Zdroj: MAŘÍK, Miloš. *Metody oceňování podniku: proces ocenění - základní metody a postupy*. 3. upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5. str. 56.

V této oblasti se potencionální investor zaměřuje na to, jak společnost fakticky funguje. Jaké používá výrobní postupy, jaká používá výrobní zařízení, jakým způsobem je cílová jednotka organizována. Oblastí zájmu bude zejména personální zajištění provozu, dále to mohou být otázky spojení s faktickým umístěním provozu,⁸⁵ otázky související s dopady provozu na životní prostředí, vnitřní členění (organizace) cílové jednotky, způsoby komunikace (informační systém) a další.⁸⁶ Technologicko-výrobní due diligence se zaměřuje na procesy, které vytvářejí hodnotu a její předpoklady (pracovní síla, výrobní zařízení, podpůrné systémy).⁸⁷

Realizace technologicko-výrobní due diligence je také předpokladem pro zvládnutí následného procesu integrace akvizované jednotky. Měla by sloužit jako základ integračního plánu a upozornit na možná úskalí, který při tomto procesu mohou nastat (a znehodnotit provedenou akvizici).

1.4.4 Finanční due diligence

Finanční due diligence se zaměřuje zejména na ekonomické aspekty akvizice, zda provedení akvizice dává z ekonomického hlediska smysl. Pracuje a vychází zejména z účetních výkazů, ze závěrů obchodně-marketingové, provozně-technologické due

⁸⁵ Např. politická a ekonomická rizika země.

⁸⁶ ROSENBLOOM, Arthur H. *Due diligence for global deal making: the definitive guide to cross-border mergers and acquisitions, joint ventures, financings, and strategic alliances*. Princeton: Bloomberg Press, 2002, vii, 343 p. ISBN 15-766-0092-0. str. 55.

⁸⁷ Tamtéž.

diligence a na nich založeném obchodním plánu, jeho realističností, možnými riziky a jeho oceněním. Je úzce svázána s účetní due diligence, neboť pracuje zejména s účetními výkazy, výročními zprávami apod. Jejich správnost a úplnost je předpokladem k realistickému ocenění budoucích perspektiv akvizované jednotky.

1.4.5 Účetní due diligence

Předmětem zájmu je zejména důvěryhodnost účetních dat a jiných záznamů akvizované jednotky. Pozornost je věnována kvalitě informačního systému, pravidlům vnitřní kontroly, možnosti manipulovat se záznamy atp. Nejen v případě akvizic již byla zaznamenána řada nekalých účetních postupů, které měly určitým způsobem vylepšit obrazy společnosti.⁸⁸ Účetním výkazům budu věnovat pozornost v další kapitole.

1.4.6 Daňová due diligence

Podrobnější seznámení se stavem věcí v daňové oblasti směřuje především do třech oblastí: vyhledání potencionálních daňových rizik založených minulým chováním akvizovaného subjektu. Zde půjde o těsnou vazbu na účetní due diligence. Předmětem zájmu budou daňové dopady akviziční transakce, které mohou ovlivnit rentabilitu celého projektu, a dále půjde o možnosti budoucího začlenění akvizovaného subjektu z hlediska daňové optimalizace.

1.4.7 Právní due diligence

Právní due diligence se zabývá zejména právními závazky akvizované jednotky. Předmětem zkoumání jsou především smlouvy a jiné právní dokumenty.⁸⁹ Některé informace mohou být dostupné z veřejných zdrojů – např. dokumenty založené ve sbírce listin, povinně zveřejňované údaje vyplývající např. z kotace cenných papírů cílové jednotky na veřejných trzích, povinné uveřejňování informací na základě právních předpisů specifických pro určitou oblast podnikání apod., jiné musí poskytnout akvizovaná jednotka. Předmětem zkoumání může být také vznik potencionálních závazků z poskytnutých garancí, vydaných záruk, nebo způsobených škod. Akvizant se tedy bude zajímat např. o vedené soudní spory, arbitráže, neuznané závazky atp., tedy o potencionální budoucí závazky.

⁸⁸ BING, Gordon a Gordon BING. *Due diligence: planning, questions, issues*. Westport, CT: Praeger, 2008. ISBN 9780313345401. str. 197.

⁸⁹ HUNT, Peter A. *Structuring mergers: a guide to creating shareholder value*. 2nd ed. New York: Aspen Publishers, c2004, lxxxii, 744 s. ISBN 07-355-4204-X. str. 694.

1.4.8 Další oblasti due diligence

Předmětem prověřování skutečného stavu ve vztahu ke stavu deklarovanému a předmětem poznávání skutečného stavu je v praxi řada dalších oblastí, jako organizační struktura, vnitřní kontrola, ale i tak těžko zachytitelné fenomény jako firemní kultura, které ve svém důsledku mohou rozhodnout o úspěchu či neúspěchu provedené akvizice.

1.5 Ekonomická due diligence

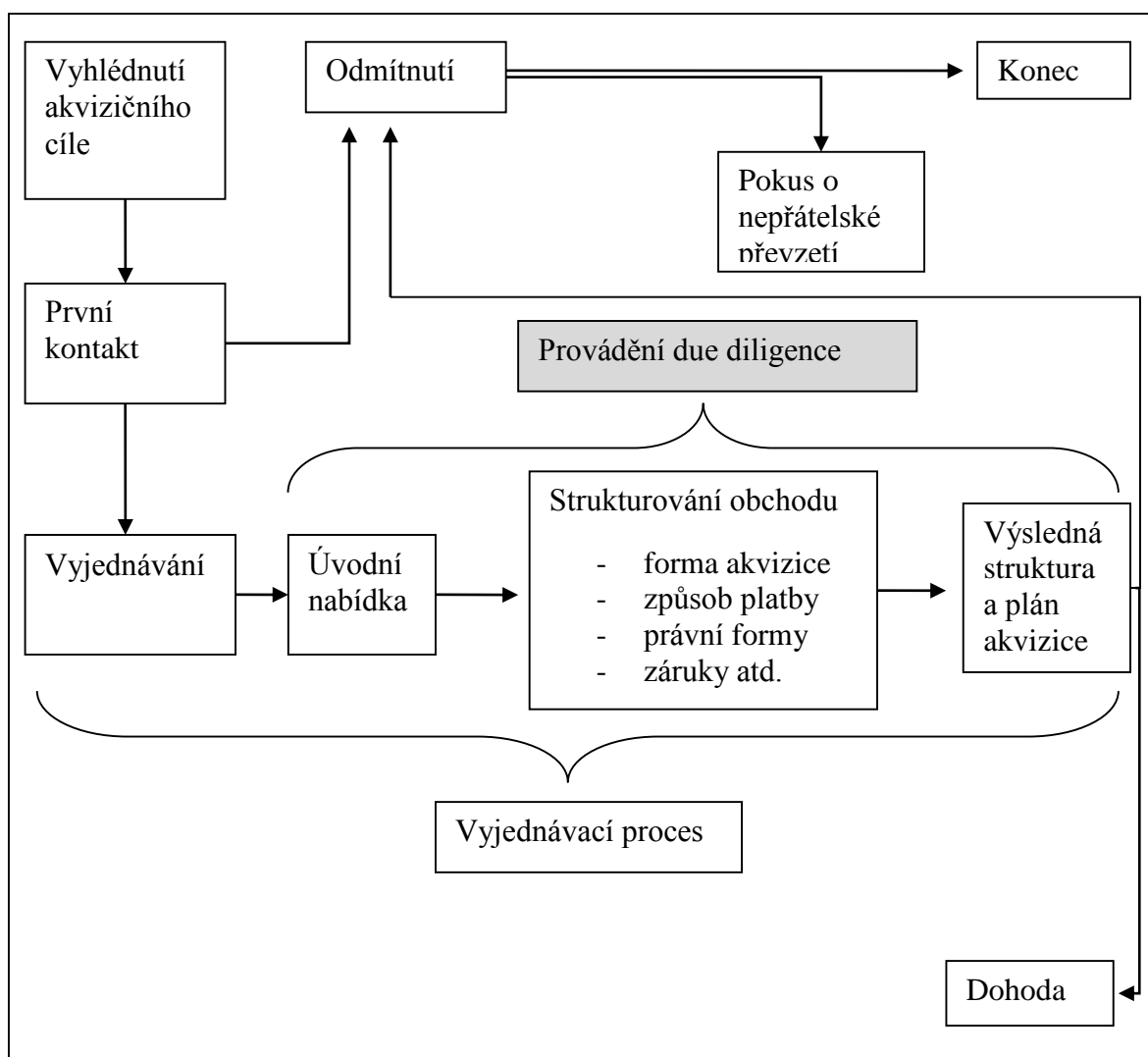
V této části se budu podrobněji věnovat problematice due diligence v ekonomické oblasti. Cílem podrobného seznámení se skutečným stavem akvizované jednotky (zapadá-li do strategického rámce kupce) je posouzení, zda akvizice bude za danou kupní cenu pro něj ekonomickým přínosem. Hodnocení této skutečnosti v okamžiku akvizice je založeno na předpokládané budoucí ekonomické úspěšnosti kupované jednotky. Úsudky o této budoucí výkonnosti jsou činěny zejména na základě výkonu v minulých obdobích, který je zachycen v účetních a dalších záznamech. Věrohodnost těchto záznamů je pak ústředním motivem ekonomické due diligence. Začlenění procesu due diligence do celého procesu akvizice pak zobrazuje následující schéma.

Due diligence je proces, který provádí především kupec (aktiv nebo podíl) a má sloužit k minimalizaci jeho rizika (odhalit nesoulad s dokumentací prodejce a potencionální rizika). Z pohledu kupce má také nezastupitelnou úlohu při vyjednávání o ceně akvizice.⁹⁰ Ačkoliv je due diligence prováděna zejména z pohledu kupce, má svůj význam i pro jiné subjekty podílející se na transakci. Prodejce může prostřednictvím due diligence ověřovat schopnost kupce zaplatit, schopnost a ochotu dodržet případné závazky, nebo jeho celkovou pozici, pokud bude akvizice hrazena získáním podílu na jeho podnikání. Dalšími subjekty majícími zájem na provedení due diligence mohou být akvizici financující instituce, jež se chtějí přesvědčit o kvalitě budoucí zástavy.⁹¹

⁹⁰ Odhalené nedostatky jsou důvodem ke snížení kupní ceny. DEPAMPHILIS, Donald M. *Mergers, acquisitions, and other restructuring activities: an integrated approach to process, tools, cases, and solutions*. 6th ed. Amsterdam: Elsevier Academic Press, 2012, xxx, 753 s. ISBN 978-0-12-385485-8. str. 182.

⁹¹ Tamtéž, str. 182 -183.

Obrázek 3 Zasazení procesu due diligence do procesu vyjednávání o akvizici.

Zdroj: DEPAMPHILIS, Donald M. *Mergers, acquisitions, and other restructuring activities: an integrated approach to process, tools, cases, and solutions*. 6th ed. Amsterdam: Elsevier Academic Press, 2012, xxx, 753 s. ISBN 978-0-12-385485-8. str. 179.

1.5.1 Vytvoření týmu a zpřístupnění dat

Předpokladem úspěšné due diligence v ekonomické oblasti je znalost účetních předpisů a účetních postupů ve vazbě k ekonomické činnosti daného subjektu. Samotný proces může začít s veřejně dostupnými daty, nicméně v průběhu postupu v akvizičním procesu dojde obvykle na due diligence interních dat akvizovaného subjektu. Data jsou zpřístupněna v režimu tzv. dataroom (fyzicky nebo elektronicky) za předem dohodnutého režimu. Jde o citlivou fázi akvizičního procesu – prodávající data poskytuje, aniž by si mohl být jistý, že akvizice bude dokončena, zároveň však těžko může zabránit druhotnému použití těchto dat.

1.5.2 Účetní záznamy a výkazy

Kupec se tedy nejprve seznamuje s účetními postupy akvizované jednotky, aby mohl dobře ohodnotit ekonomickou reprezentaci těchto záznamů, a dále prověřuje dodržování účetních postupů, dodržování bezpečnostních pravidel (např. přístupy a oprávnění do informačního systému, systém vnitřní kontroly apod.). Literatura⁹² odkazuje na řadu zaznamenaných manipulací ve snaze vylepšit obrázek společnosti, jako závazky mimo rozvahu, neodepsání nedobytných pohledávek, nadhodnocování aktiv, nadhodnocování tržeb, předjímání výsledku vývoje a výzkumu a další.

ZÚ stanoví účetním jednotkám za povinnost sestavovat účetní závěrku,⁹³ jejíž součástí jsou výkazy jako rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha⁹⁴ a pokud účetní jednotka splní kvalifikační kritéria, povinně i přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu.⁹⁵ Tyto dokumenty by měly být založeny ve sbírce listin, a tedy veřejně přístupné, nicméně akvizovaná účetní jednotka bude disponovat řadou dalších účetních a ekonomických záznamů, které mohou nést dodatečné informace.

1.5.3 Finanční analýza a finanční plán

Pokud je prověřena kvalita účetních záznamů a expertní skupina dojde k závěru, že zejména odrážejí veškeré závazky, věrně zobrazují majetek, výnosy a náklady, pak může dojít k analýze těchto dat. Zohledněny budou muset být samozřejmě výsledky due diligence v oblastech (např. právní) a dále zejména potencionální závazky nebo možné snížení hodnoty majetku. Finanční analýza podniku by pak měla „*I. prověřit finanční zdraví podniku a vytvořit základ pro finanční plán, ze kterého je pak vyvozována výnosová hodnota.*“⁹⁶

Nástroji finanční analýzy je analýza poměrových ukazatelů (zejm. likvidity, rentability, aktivity, zadlužení).⁹⁷ K hodnocení finančního zdraví a perspektiv podniku můžeme dojít i k využitím syntetických ukazatelů, které na základě vstupních hodnot a

⁹² BING, Gordon a Gordon BING. *Due diligence: planning, questions, issues*. Westport, CT: Praeger, 2008. ISBN 9780313345401. str. 197.

⁹³ § 18 ZÚ.

⁹⁴ § 18 odst. 1 písm. a) a b) ZÚ.

⁹⁵ § 18 odst. 1 písm. c) ZÚ.

⁹⁶ MAŘÍK, Miloš. *Metody oceňování podniku: proces ocenění - základní metody a postupy*. 3. upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5. str. 96.

⁹⁷ Tamtéž, str. 102.

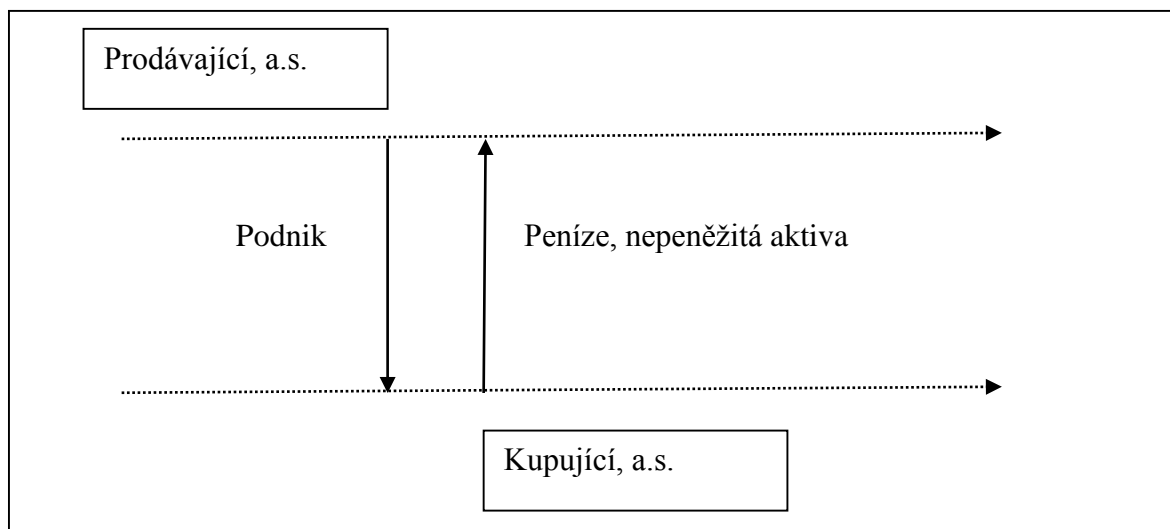
algoritmu určí další perspektivy podniku. Takovými algoritmy jsou např. Altmanův model nebo pro české prostředí sestavený souhrnný index finanční důvěryhodnosti IN.⁹⁸

Závěrem ekonomické due diligence by mělo být na základě provedené finanční analýzy a rámce daného provedenou strategickou analýzou sestavení finančního plán akvizované jednotky. Součástí tohoto procesu bude i rozdělení aktiv na z pohledu kupce aktiva provozně potřebná a provozně nepotřebná.⁹⁹ Hodnota odvozená z tohoto finančního plánu (za předpokladu dalších proměnných) je pak klíčovou hodnotou pro odvození konečné nabídkové ceny akvizice.¹⁰⁰

1.6 Účetní problematika – majetková akvizice

V případě majetkové akvizice (tzv. asset deal) dochází ze strany akvizitora ke koupi závodu nebo organizační složky závodu (nedochází ke vzniku ekonomické skupiny).¹⁰¹ Majetkovou transakci zachycuje následující schéma.

Obrázek 4: Schéma majetkové transakce (akvizice závodu)

Zdroj: VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví)*. 3.aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2005, 508 s. ISBN 80-727-3127-0. str. 171.

⁹⁸ Tamtéž, str. 109 - 110.

⁹⁹ MAŘÍK, Miloš. *Metody oceňování podniku: proces ocenění - základní metody a postupy*. 3. upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5. str. 118.

¹⁰⁰ Odhalené nedostatky jsou důvodem ke snížení kupní ceny. DEPAMPHILIS, Donald M. *Mergers, acquisitions, and other restructuring activities: an integrated approach to process, tools, cases, and solutions*. 6th ed. Amsterdam: Elsevier Academic Press, 2012, xxx, 753 s. ISBN 978-0-12-385485-8. str. 184.

¹⁰¹ VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví)*. 3.aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2005, 508 s. ISBN 80-727-3127-0. str. 171.

Zachycení této transakce v účetnictví má, na rozdíl od běžné kupní transakce, řadu specifíků. V České republice je tato problematika upravena již zmíněným zákonem o účetnictví. Specifický charakter této transakce podmiňují zejména části věnující se oceňování majetku. Předpis v §§ 24 – 28 stanoví, jakým způsobem účetní jednotka oceňuje majetek. Pro majetkové akvizice je pak určující § 24 odst. 3 písm. a), který účetní jednotce, jež je v postavení kupce závodu nebo jeho organizační složky, umožňuje užití dvou¹⁰² metod zachycení (ocenění) této skutečnosti v účetnictví.¹⁰³ Účetní jednotka může jednotlivé složky majetku zachytit „*oceněním jednotlivých složek majetku vedeného v účetnictví účetní jednotky, ze které bylo právo k podniku převedeno nebo přešlo*“¹⁰⁴ nebo má možnost jednotlivé složky majetku ocenit „*oceněním jednotlivých složek majetku podle zvláštního právního předpisu.*“¹⁰⁵ Zvláštním právním předpisem je zde zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů.¹⁰⁶

Účetní jednotka akvizicí závodu nezískává pouze aktiva, ale i závazky, které se závodem souvisí a které musí také zachytit ve svém účetnictví. Součet jednotlivých složek majetku a závazků však nemusí (i po přecenění jednotlivých složek majetku) odpovídat hodnotě (kupní ceně) celého závodu. Příčiny mohou být různého charakteru (a často těžko zachytitelného), jako např. určitá jedinečnost vzájemné kombinace majetku, nezachycení některých hodnot, které se sice se závodem převádějí, ale v účetnictví nejsou zachyceny, jako jsou zkušenosti zaměstnanců, dobrá pověst výrobců apod.¹⁰⁷ Proto se běžně stává, že kupní cena závodu neodpovídá rozdílu sumy majetku (ať přeceněného, či nikoliv) a sumy závazků. I tuto odlišnost se účetnictví snaží zachytit. V závislosti na zvolené metodě se tento rozdíl nazývá oceňovací rozdíl k nabytému majetku nebo goodwill. (Volba metody zachycení transakce v účetnictví má pak daňové dopady, viz další kapitolu.) Vazbu mezi zvolenými metodami účtování majetkové akvizice závodu a způsobem promítnutí případného rozdílu

¹⁰² SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních společností*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 149 s. ISBN 9788021049628. str. 45.

¹⁰³ Pozn.: zákon o účetnictví (ZÚ) doposud stále užívá starší terminologie *podnik* zavedenou zrušeným obchodním zákoníkem (OBCH).

¹⁰⁴ § 24 odst. 3, písm. a), bod 1. ZÚ.

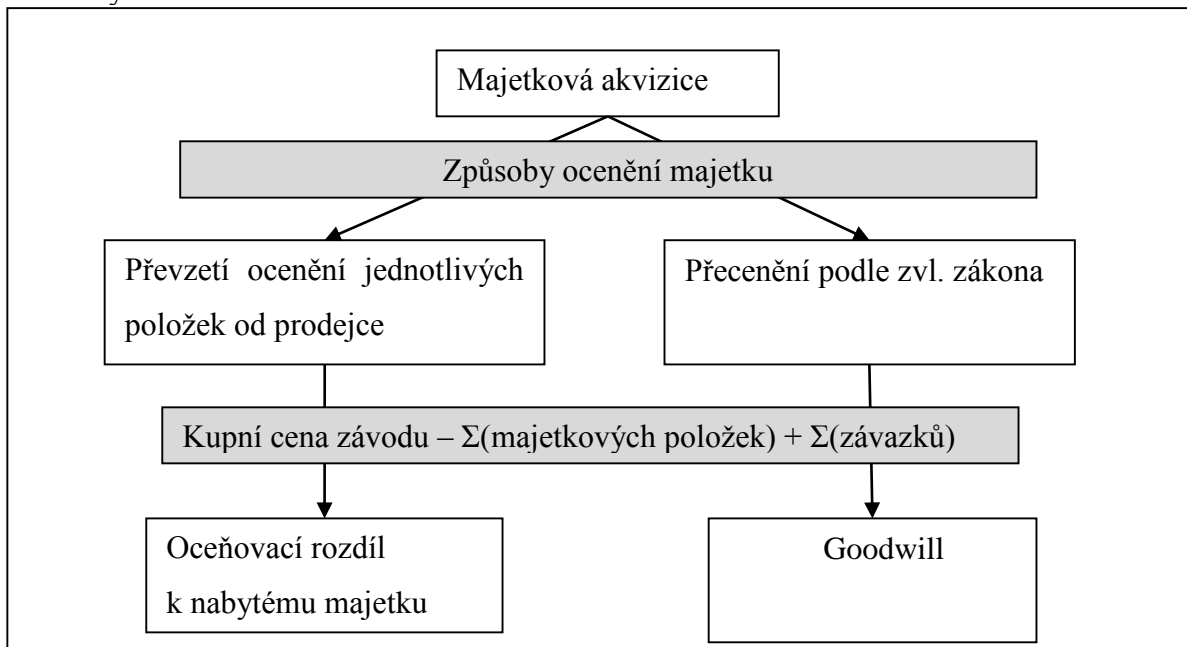
¹⁰⁵ § 24 odst. 3, písm. a), bod 2. ZÚ.

¹⁰⁶ ČESKO. Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1997, částka 54. ISSN 1211-1244.

¹⁰⁷ Ekonomická hodnota závodu nemusí odpovídat účetní hodnotě jeho majetkových složek.

mezi cenou podniku a oceněním sumy majetkových položek a závazků zobrazuje následující schéma.

Obrázek 5: Možnosti účetního ocenění majetku při majetkové akvizici závodu a jeho důsledky.

Zdroj: Práce autora, § 24 odst. 3, písm. a) ZÚ a § 6 odst. 3, písm. d) a § 7 odst. 10 vyhl. č. 500/2002 Sb.

1.6.1 Goodwill a oceňovací rozdíl k nabytému majetku

Goodwill je rozdíl mezi cenou akvizice a individuálním přeceněním jednotlivých položek, tedy jednotlivými položkami nevysvětlenou složkou finální ceny. Je zařazen mezi dlouhodobý nehmotný majetek, přičemž jeho hodnota může být jak kladná (prémie ke kupovaným aktivům), tak i záporná (diskont ke kupovaným aktivům). Kladný goodwill se rovnoměrně odepisuje do nákladů, záporný goodwill do výnosů do 60 měsíců od nabytí obchodního závodu.¹⁰⁸

Oceňovací rozdíl k nabytému majetku vzniká jako rozdíl mezi cenou akvizice a oceněním jednotlivých položek v účetnictví prodávajícího, které kupující přebírá. Na rozdíl od goodwillu je oceňovací rozdíl k nabytému majetku zařazen mezi dlouhodobý hmotný majetek. Podobně jako goodwill může oceňovací rozdíl nabývat kladných i záporných hodnot. Doba odepisování, ať kladného oceňovacího rozdílu do nákladů, nebo záporného do

¹⁰⁸ § 6 odst. 3, písm. d) vyhl. 500/2002 Sb. Pozn.: „Účetní jednotka může rozhodnout o době odepisování goodwillu nebo záporného goodwillu delší než 60 měsíců; tuto skutečnost účetní jednotka odůvodní v příloze v účetní závěrce.“

výnosů je 180 měsíců od nabytí obchodního závodu.¹⁰⁹ Volba způsobu ocenění majetku tak může mít vliv na strukturu aktiv zachycených v účetnictví akvizitora, jejich velikost v čase (délka odepisování není stejná) a výši nákladů, popř. výnosů v jednotlivých letech.

1.6.2 Další účetní aspekty operace pro kupujícího a prodávajícího

Kromě majetku přebírá kupující od prodávajícího i závazky související s provozováním závodu. Ty budou pak zobrazeny v jeho rozvaze. Na finanční ocenění akvizice, a tedy i výši goodwillu, popř. oceňovacího rozdílu k nabytému majetku bude mít vliv i způsob uhrazení ceny za získaný závod. Cena totiž nemusí být stanovena pouze v penězích, ale může dojít např. k platbě vlastními akciemi, které má společnost v držení¹¹⁰ nebo jinými aktivy (např. pohledávka apod.).

Případ platby za podnik vlastními akciemi kupce mění však také ekonomický význam transakce z pohledu kupujícího. Z postavení prodejce závodu se dostává do postavení investora – získává akcie společnosti. Prodej závodu lze pak chápat jako vklad závodu, jako investici.

Transakce může být ovlivněna dalšími specifiky, jako např. vzájemné pohledávky a závazky apod.

1.6.3 Zachycení v účetnictví z pohledu prodávajícího

Prodávající při prodeji závodu zruší rezervy související s prodáváním majetkem, dále zruší opravné položky vážící se k tomuto majetku, opravné položky k nabytému majetku (např. pokud tento majetek získal předešlými akvizicemi) a promítne je do hospodářského výsledku. Pokud je možné převést na kupujícího časové rozlišení, pak ho zaúčtuje, spolu s dohadnými účty aktivními a dohadnými účty pasivními jako pohledávku nebo závazek, v ostatních případech pak časové rozlišení zaúčtuje do hospodářského výsledku. Prodej samotného podniku je pro prodávajícího mimořádným nákladem, přičemž tržba z prodeje závodu je mimořádným výnosem.¹¹¹ Jednou z řady dalších položek, která může být ovlivněna, bude např. odložená daň týkající se prodáváných aktiv.

¹⁰⁹ § 7 odst. 10 vyhl. 500/2002 Sb. Pozn.: „Pokud nejsou součástí nabytého majetku, ke kterému je tvořen oceňovací rozdíl, aktiva s dobou použitelnosti delší než 15 let, účetní jednotka může rozhodnout o době odpisování aktivního nebo pasivního oceňovacího rozdílu kratší než 180 měsíců; Tamtéž.

¹¹⁰ VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví)*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2005, 508 s. ISBN 80-727-3127-0

¹¹¹ Tamtéž, str. 196.

Z pohledu prodávajícího jde tedy o mimořádnou událost (prodej závodu)¹¹², nicméně pokračuje v existenci a vedení účetnictví. „Ruší“ pouze ty položky, které mají nějakou vazbu k závodem předávanému majetku a závazkům a jejich existence by již nebyla dále opodstatněná, protože již nevlastní majetek (závazky), ke kterému se vážou.

¹¹² Tamtéž, str. 198.

1.7 Daňová problematika v případě majetkové akvizice

Koupě závodu je mimořádná událost, která má i své daňové aspekty. Dopady daně z příjmů na straně kupujícího budou nejvíce souviset se strukturou majetku, který získává a který bude v dalších obdobích odepisovat. Volba metody zaúčtování akvizice rozhodne o možnosti tvořit goodwill nebo oceňovací rozdíl k nabytému majetku a s tím související délku daňového odepisování a velikosti odpisů v jednotlivých letech.¹¹³ Zvolený způsob bude zřejmě záviset na situaci a budoucích očekáváních kupce. Provedení majetkové akvizice závodu může být výhodné i ze samotné možnosti přecenit aktiva, což může být přínosné zvláště u aktiv s krátkou dobou daňového odepisování.¹¹⁴

Pokud by došlo ke koupi závodu (z ekonomického hlediska) nikoliv formou koupě aktiv, ale formou fúze – sloučení nebo spojení společností, v němž jedna získá rozhodující vliv, aspekty daně z příjmů budou mít silnější podobu. Rozhodný den fúze ovlivní období, za které budou muset zanikající společnosti podat daňové přiznání a určí délku následujícího zdaňovacího období pro nástupnickou společnost. Silný daňový motiv vzniká v situaci, kdy jedna ze společností vstupujících do fúze dosahuje stabilního kladného výsledku hospodaření, zatímco druhá má možnost uplatnit vysokou daňovou ztrátu. Tento motiv však nesmí být rozhodujícím motivem fúze, jinak by mohlo dojít k doměření daně.¹¹⁵ Možné daňové efekty spojení podniků zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 2. Možné daňové dopady spojení závodů (podniků).

	Podnik A	Podnik B	Podnik AB
Zdanitelný zisk	400	-200	200
Daně 30 %	120	0	60
Čistý zisk	280	-200	140

Zdroj: MAŘÍK, Miloš. *Metody oceňování podniku: proces ocenění - základní metody a postupy*. 3. upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5. str. 459. Pozn. V tabulce ponechána předchozí terminologie „podnik“.

Mařík dále upozorňuje na skutečnost, že akvizice závodu často pro kupujícího znamená možnost zvýšit zadlužení (pokud toho již nevyužil kupovaný závod) a dosáhnout

¹¹³ Oceňovací rozdíl k nabytému majetku je dán výší rozdílu kupní ceny podniku a součtu složek majetku a závazků koupeného podniku zachycených v účetnictví prodejce. Zatímco goodwill je výsledkem rozdílu kupní ceny akvizice a součtu znaleckého ocenění položek majetku a závazků.

¹¹⁴ MAŘÍK, Miloš. *Metody oceňování podniku: proces ocenění - základní metody a postupy*. 3. upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5. str. 459.

¹¹⁵ KISLINGEROVÁ, Eva, et al. *Manažerské finance*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9. str. 646.

tak vyšší úrovně daňového štítu.¹¹⁶ Z hlediska daní má význam, co je úplatou za koupený podnik, zda to jsou peníze, jiná aktiva nebo vlastní akcie akvizitora. Pokud platba proběhne ve vlastních akcích kupce, z pohledu prodejce jde o vklad závodu, a tedy není předmětem daně z příjmů (ZDP).¹¹⁷

Tuzemská právní úprava je ovlivněna harmonizačním úsilím směrnice Rady 90/343/EHS, jejímž cílem je neutralita daňových systémů jednotlivých států pro fúze převody aktiv a výměny akcií.¹¹⁸ Tento požadavek má svůj odraz v úpravě zákona o dani z příjmů¹¹⁹ zejména v podobě úpravy §§ 23a – 23d. Převodu obchodního závodu na společnost se věnuje § 23a, ten v odst. 5, písm. b) umožňuje „převzít daňovou ztrátu nebo část daňové ztráty vyměřené převádějící obchodní společností, která souvisí s převedeným obchodním závodem a dosud nebyla uplatněna jako položka odčitatelná od základu daně převádějící obchodní společností“. Nutností je však splnění podmínek uvedených v § 23d ZDP. Kupec musí jednak správci daně oznámit, že bude takto postupovat a musí existovat „řádné ekonomické důvody“¹²⁰ pro akvizici (mimo optimalizaci daní). Platí vyvratitelná domněnka, že pokud některá ze společností po „dobu delší než 12 měsíců předcházejících převodu obchodního závodu.... nevykonávala činnost, má se za to, že neexistují řádné ekonomické důvody...“¹²¹

Z hlediska prodávajícího obchodního závodu je prodej výnosem, proti němuž uplatňuje náklady v podobě zůstatkových cen prodaných aktiv snížené o převáděné závazky. Rozdíl mezi tímto výnosem a náklady je čistý příjem plynoucí z akvizice.¹²² Postup zdanění se bude lišit podle toho, zda subjekt, který prodává závod, vede účetnictví (je účetní jednotkou¹²³), či nikoliv. Pokud prodávající závod nevede účetnictví, „pro zjištění základu daně se vychází z rozdílu mezi příjmy a výdaji“.¹²⁴ Ve valné většině případů však prodávající

¹¹⁶ MAŘÍK, Miloš. *Metody oceňování podniku: proces ocenění - základní metody a postupy*. 3. upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5. str. 459.

¹¹⁷ HLAVÁČ, Jiří. *Fúze a akvizice: proces nákupu a prodeje firem*. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2010. 129 s. ISBN 9788024516356. str. 51.

¹¹⁸ EVROPSKÁ UNIE. SMĚRNICE RADY ze dne 23. července 1990 o společném systému zdanění při fúzích, rozdělení, převezech aktiv a výměně akcií týkajících se společností z různých členských států.

¹¹⁹ ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1992, částka 117. ISSN 1211-1244.

¹²⁰ § 23d odst. 2 ZDP.

¹²¹ § 23d odst. 3 ZDP.

¹²² VAŇKOVÁ, Dana a Miloslav ZEMAN. Daňové dopady prodeje podniku. *Ekonom.Ihned.cz* [online]. 9. 8. 2007, 13. 8. 2007 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <<http://ekonom.ihned.cz/c1-21776040>>.

¹²³ § 1, odst. 2 ZÚ.

¹²⁴ § 23 odst. 2, písm. b) ZDP.

závodu účetní jednotkou bude. V takovém případě se při zjištění základu daně vychází z výsledku hospodaření.¹²⁵ Výsledek hospodaření by měl odrážet úpravy, které prodávající v souvislosti s prodejem podniku provedl (rozpuštění rezerv, opravných položek, atd. – viz předchozí kapitolu). ZDP může v některých případech požadovat další úpravy, nicméně pokud takové úpravy požadovány nejsou, takto získaný výsledek hospodaření je základem daně.¹²⁶

Úprav proti „běžnému“ postupu však může být celá řada. V případě prodeje obchodního závodu má např. význam výjimka na omezení výše uplatnitelných nákladů do výše souvisejících příjmů z jednotlivých složek majetku.¹²⁷ Dále to může být omezení na uplatnění odpisů z hmotného majetku evidovaného u poplatníka, pokud dojde v průběhu zdaňovacího období k převedení majetku na jiné osoby,¹²⁸ atd.

1.7.1 Další daňové dopady

Při akvizice obchodního závodu má také význam možnost aplikovatelnosti zákona o dani z přidané hodnoty (ZDPH).¹²⁹ Tento totiž za poskytnutí služby¹³⁰ nebo poskytnutí zboží¹³¹ nepovažuje pozbytí obchodního závodu, tím je koupě obchodního závodu vyloučena ze zdanitelných plnění. (Ne)aplikovatelnost je však vázána na kvalifikační podmínku, že jde o koupi obchodního závodu. V praxi může docházet k prodeji souboru aktiv, u nichž je obtížně klasifikovatelné, zda jde pouze o soubor nezávislých aktiv, nebo již jde o obchodní závod.¹³² Kvalifikace má pak významné dopady z pohledu ZDPH. Z judikatury plyne, že není rozhodující právní kvalifikace smlouvy, ale především faktické znaky naplňující definici koupě obchodního závodu nebo jeho samostatné složky.

Koupě obchodního závodu má další daňové efekty, pokud se při koupi závodu převádějí nemovitosti. Dojde-li v souvislosti s převodem podniku i k převodu nemovitostí,

¹²⁵ § 23 odst. 2, písm. a) ZDP.

¹²⁶ SKÁLOVÁ, Jana; POKORNÁ, Pěva. *Účetní a daňové dopady transakcí v kapitálové společnosti*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. 430 s. ISBN 9788073574857. str. 156.

¹²⁷ § 24 odst. 8 ZDP.

¹²⁸ § 26 odst. 7, písm. a) ZDP.

¹²⁹ ČESKO. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. *In Sbirka zákonů ČR*, ročník 2004, částka 78. ISSN 1211-1244.

¹³⁰ § 14 odst. 5, písm. a) ZDPH.

¹³¹ § 13 odst. 8, písm. a) ZDPH.

¹³² TOMAN, Petr. Vyjádření Nejvyššího správního soudu k přehodnocení prodeje aktiv na převod části podniku. *KPMG*. [online]. 12. 5. 2013. [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <<http://cfoworld.cz/legislativa/vyjadreni-nejvyssiho-spravniho-soudu-k-prehodnoceni-prodeje-aktiv-na-prevod-casti-podniku-2367>>.

je aplikovatelná daň z převodu nemovitostí.¹³³ Poplatníkem této daně je převodce¹³⁴ (prodávající obchodního závodu), nabyvatel (kupující obchodního závodu) je ručitelem,¹³⁵ pokud se nedohodnou, že poplatníkem je nabyvatel.¹³⁶ Po nabytí nemovitostí souvisejících se závodem je u kupce aplikovatelná daň z nemovitých věcí.¹³⁷ Pokud s převodem závodu došlo k převodu motorových vozidel na kupujícího, kupující obchodního závodu bude zřejmě povinný podle zákona o silniční dani.¹³⁸

Posledně jmenované daňové předpisy budou mít na rozhodování účastníků akvizice zřejmě marginální vliv. Z daňové oblasti budou nejspíše rozhodující úvahy o dopadech akvizice na závazky podle zákona o daních z příjmů. Propočet těchto efektů pak může ovlivnit faktickou podobu akvizice, zda se uskuteční formou koupě závodu, kapitálovým vstupem apod.

Výše uvedený výčet je třeba chápat pouze jako demonstrativní, neboť oblast daňových dopadů je poměrně rozsáhlá a řadě okruhů, např. povinností podávat daňová priznání, termínům, atp. jsem nevěnovala pozornost.

¹³³ ČESKO. Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2013, částka 132. ISSN 1211-1244 (DNNV).

¹³⁴ § 1 odst. 1, písm. a) DNNV.

¹³⁵ § 41 odst. 2 DNNV.

¹³⁶ § 1 odst. 1, písm. a) DNNV-

¹³⁷ ČESKO. Zákon č. 338/1992 Sb., České národní rady o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1992, částka 71. ISSN 1211-1244.

¹³⁸ ČESKO. Zákon č. 16/1993 Sb., České národní rady o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1993, částka 6. ISSN 1211-1244.

2 Praktická část

Tato část práce se zabývá otázkami koupě obchodního závodu nebo jeho organizační složky, které jsou určitým způsobem specifické nebo charakteristické pro odvětví telekomunikací.

2.1 Ekonomická specifika telekomunikačního odvětví

Telekomunikační odvětví nenabízí produkt (výrobek), ale službu. Služba spočívá v možnosti komunikovat s vybraným subjektem na dálku. Na rozdíl od síťových odvětví elektroenergetiky, kde produkt na vstupu a výstupu je zaměnitelný, v případě telekomunikací to neplatí – zákazník má zájem o kontakt (např. hovořit) s jiným daným konkrétním uživatelem.¹³⁹ Tím se dostáváme k zásadnímu parametru telekomunikačního odvětví – propojování sítí, podmínek propojení, jakož i poplatků za terminaci hovorů.¹⁴⁰ Pro nově vstupující subjekty je tedy prakticky nemožné nabídnout svým zákazníkům dostatečně širokou nabídku služeb, pokud by spoléhaly pouze na vlastní síť,¹⁴¹ což může omezovat konkurenci. Ekonomická teorie pak hovoří o tendencích ke vzniku přirozeného monopolu, který vzniká „z důvodu přirozených bariér vstupu na trh. Tato situace nastává tehdy, když jsou dodávky zboží či služeb vázány na určitou přenosovou síť.“¹⁴²

Specifické aspekty telekomunikačního odvětví se zrcadlí ve skladbě výdajů telekomunikačních firem. Velký podíl výdajů telekomunikačních operátorů představují investice do výstavby telekomunikačních sítí a dále výdaje na jejich následný provoz. Dodatečné náklady na poskytnutí služby jsou relativně malé.

¹³⁹ Spotřebitel elektřiny nebo plynu nemusí spotřebovávat právě tu identickou elektřinu nebo plyn, kterou do sítě dodal jeho dodavatel. Produkt je zaměnitelný.

¹⁴⁰ ŠŤASTNÝ, Dan. *Telekomunikační trh: promarněná příležitost hospodářské politiky 90. let*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2003, 96 s. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 80-867-2902-8. str. 20.

¹⁴¹ Vybudování přípojky k danému zákazníkovi může být poměrně snadné, nákladné a zdouhavé je však zajistit vybudování přípojek ke všem potenciaálním subjektům, se kterými by chtěl daný zákazník komunikovat. Tamtéž.

¹⁴² HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 5. vyd. V Praze: C. H. Beck, c2011, xxii, 696 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-006-5. str. 199.

2.2 Legislativní specifika telekomunikačního odvětví

Důsledkem skutečnosti, že telekomunikační odvětví má tendenci ke vzniku přirozeného monopolu, je, že odvětví je předmětem regulace jak na úrovni České republiky, tak i na úrovni Evropské unie.¹⁴³

V České republice je regulace odvětví reprezentována zejména činností Českého telekomunikačního úřadu.¹⁴⁴ Do jeho kompetence náleží regulace ex ante „na trzích, kde působí nejméně jeden soutěžitel s významnou tržní silou.“¹⁴⁵ V rámci této činnosti provádí Český telekomunikační úřad analýzy relevantních trhů,¹⁴⁶ na základě nichž stanovuje závazná opatření (např. ceny za terminaci hovorů, velkoobchodní přístup k infrastruktuře sítě atd.). Tato rozhodnutí mají přímý dopad na kalkulace podnikatelských subjektů na telekomunikačním trhu a jsou tedy schopna ovlivnit rozhodnutí o koupi (prodeji) obchodního závodu nebo jeho organizační služby. V případě akvizice většího rozsahu by byl předmětem posuzování i vliv akviziční transakce na konkurenci v daném oboru.¹⁴⁷ Specifika regulace telekomunikačního odvětví sice ovlivňují ekonomické kalkulace případných akvizic, nicméně základním předpokladem byla změna legislativy umožňující postupnou liberalizaci telekomunikačního odvětví¹⁴⁸ a otevření trhu novým subjektům. V tuzemských podmínkách tento proces započal v polovině 90. let minulého století, nicméně na intenzitě získal až po roce 2000 s přijetím nového telekomunikačního zákona.¹⁴⁹

¹⁴³ Současná regulace telekomunikací vychází ze Směrnice č. 2002/21 ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací. Zdroj: PETR, Michal a kolektiv. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2010. ISBN 80-740-0307-8. str. 68.

¹⁴⁴ Český telekomunikační úřad byl zřízen zákonem č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích. Zdroj: ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD. *O ČTÚ. Základní informace*. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.ctu.cz/o-ctu/zakladni-informace.html?action=detail&ArticleId=123>>.

¹⁴⁵ PETR, Michal a kolektiv. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2010. ISBN 80-740-0307-8. str. 68.

¹⁴⁶ ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD. *Působnost ČTÚ. Analýzy relevantních trhů*. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/3-kolo-analyzy-relevantnich-trhu.html>>.

¹⁴⁷ Příkladem takové transakce může být z poslední doby kapitálová akvizice 65,9 % podílu v Telefónica Czech Republic, a.s. ze strany skupiny PPF. Dokončení transakce bylo podmíněno souhlasem Evropské komise. Zdroj: PPF. *Tiskové zprávy. Skupina PPF kupuje většinový podíl v Telefónica Czech Republic*. 5. 11. 2013. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.ppf.cz/cz/centrum-promedia/tiskove-zpravy/skupina-ppf-kupuje-vetsinovy-podil-v-telefonica-czech-republic.html>>.

¹⁴⁸ HOBZA, Alexandr. *Evropská unie a hospodářské reformy*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2009, xxxi, 352 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-122-2. str. 142.

¹⁴⁹ PETERKA, Jiří. *Liberalizace telekomunikací po česku*. eArchiv.cz. 2001. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.earchiv.cz/b01/b0100005.php3>>.

2.3 Důvody a způsoby akvizic v telekomunikačním odvětví

V telekomunikačním odvětví probíhá největší akviziční aktivita v oblasti s největší rozdrobeností podílů na trhu. Touto oblastí je poskytování internetového připojení.¹⁵⁰ Akvizitorem je často dominantní hráč na trhu (např. společnost Telefónica ČR), který usiluje o udržení podílu na trhu a podchycení rychle rostoucí konkurence¹⁵¹ nebo jde o úspěšné regionální hráče, kteří se akvizicemi snaží posílit svoji pozici na regionálním trhu.¹⁵²

Předmětem zájmu akvizitora je zejména klientská základna akvizovaného subjektu¹⁵³ nebo jím vybudovaná telekomunikační infrastruktura, která je pak zohledněna v ceně akvizice.¹⁵⁴ V případě poskytovatelů internetového připojení jsou ceněna zejména optická připojení, neboť jejich podíl na trhu rychle roste.¹⁵⁵

Akvizitor má možnost provést akvizici kapitálovou (koupě podílu v obchodní korporaci) nebo akvizici majetkovou (koupě obchodního závodu nebo jeho organizační složky). Vzhledem k zaměření práce, ale i běžné praxi,¹⁵⁶ se budu dále zaměřovat na aspekty a důsledky pouze majetkové akvizice.¹⁵⁷ Příčiny preference majetkových akvizic nad kapitálovými lze v těchto případech spatřovat v zájmu akvizitora pouze o specifická aktiva

¹⁵⁰ Jde zejména o poskytovatele, kteří nabízejí připojení prostřednictvím WiFi nebo FTTx. Jejich podíl na širokopásmových přístupech k síti Internet je dohromady 35,6 % (bez započtení Telefóniky). Zdroj: ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD. *Analýza trhu č. 5 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací*. 29. 10. 2014. 262 s. str. 27. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <http://www.ctu.cz/cs/download/art/oop/rozhodnuti/oop_art-05-10_2014-09.pdf>.

¹⁵¹ Např. SOVA, Miloslav. *První jarní překvapení – síť Helemik prodána*. Internet pro všechny. 26. 3. 2012. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/prvni-jarni-prekvapeni-sit-helemik-prodana/>>.

¹⁵² Např. PREMUS, Dalibor. *Jaké nás v roce 2012 čekají hlavní změny na trhu fixních telekomunikací?* ITBIZ. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.itbiz.cz/clanky/jake-nas-cekaji-hlavni-zmeny-na-trhu-fixnich-telekomunikaci/>>.

¹⁵³ Např. DSL.CZ. *Telefónica pokračuje v nakupování malých operátorů. Pod křídly firmy končí desetitisíce lidí*. 23. 4. 2012. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.dsl.cz/clanek/2628-telefonica-pokracuje-v-nakupovani-malych-operatoru-pod-kridly-firmy-konci-desetitisice-lidi>>.

¹⁵⁴ Např. SOVA, Miloslav. *Významné jarní akvizice v Česku a na Slovensku aneb Losan internet a M-Elektronik změnily majitele*. Internet pro všechny. 7. 4. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/vyznamne-jarni-akvizice-v-cesku-a-na-slovensku-aneb-losan-internet-a-m-elektronik-zmenily-majitele/>>.

¹⁵⁵ ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD. *Analýza trhu č. 5 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací*. 29. 10. 2014. 262 s. str. 29. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <http://www.ctu.cz/cs/download/art/oop/rozhodnuti/oop_art-05-10_2014-09.pdf>.

¹⁵⁶ Např. SOVA, Miloslav. *První jarní překvapení – síť Helemik prodána*. Internet pro všechny. 26. 3. 2012. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/prvni-jarni-prekvapeni-sit-helemik-prodana/>>.

¹⁵⁷

prodejce (zejména telekomunikační infrastrukturu a zákazníky) a dále možnosti účinněji omezit dopad některých závazků prodávajícího na kupujícího.

2.4 Účetní aspekty majetkové akvizice

V případě majetkové akvizice kupující získává soubor aktiv a závazků, který se váže k obchodnímu závodu nebo jeho samostatné části.¹⁵⁸ „*Prodávající se zavazuje převést vlastnické právo k věcem, jiná práva a majetkové hodnoty, které slouží k provozování korporace nebo závodu. Kupující se naopak zavazuje převzít uvedená práva, hodnoty a závazky prodávané korporace nebo závodu a zaplatit kupní cenu.*“¹⁵⁹

Kupní cena je tržní cenou daného souboru aktiv po odečtení převáděných závazků a nemusí korespondovat s hodnotou majetku zachyceného v účetnictví. V případě poskytovatelů internetového připojení byla tržní cena v minulosti odvozována jako např. násobek tržeb daného operátora.¹⁶⁰ V účetnictví nemusí být některé hodnoty zachyceny vůbec (např. klientský kmen). Jak již bylo uvedeno v teoretické části, vznikají v zásadě dvě varianty, jak nově získaný majetek zachytit v účetnictví kupujícího – buď s využitím goodwillu, nebo oceňovacího rozdílu k nabytému majetku. V následující části na modelovém případě zachytím dopady volby těchto metod.

¹⁵⁸ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních korporací*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 219 s. ISBN 978-80-7380-508-1. str. 58.

¹⁵⁹ Tamtéž.

¹⁶⁰ V případě akvizic poskytovatelů internetového připojení se cena pohybovala v roce 2010 na 1,6 – 1,7 násobku ročního obrátu. V roce 2011 pak stoupla až na dvojnásobek ročního obrátu firem se zohledněním i výše investic. Zdroj: SOVA, Miloslav. *Významné jarní akvizice v Česku a na Slovensku aneb Losan internet a M-Elektronik změnily majitele*. Internet pro všechny. 7. 4. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/vyznamne-jarni-akvizice-v-cesku-a-na-slovensku-aneb-losan-internet-a-m-elektronik-zmenily-majitele/>>.

2.5 Účetní zachycení transakce na modelovém případě společnosti INet Home Cz

Pro účely modelového příkladu zachycení prodeje organizační složky závodu jsem zvolila transakci obchodní společnosti INet Home Cz, s. r. o.,¹⁶¹ která na základě smlouvy o převodu části podniku prodala organizační složku „Telekomunikační služby“.¹⁶²¹⁶³ Z účetních výkazů INet Home Cz, s. r. o. za rok 2010 a rok 2011 je možné částečně rekonstruovat cenu transakce a převáděný majetek. V případě prodávajícího je výše kupní ceny podniku zaúčtována ve prospěch mimořádných výnosů.¹⁶⁴ Předání veškerých aktiv v účetním ocenění prodávajícím je pak u prodávajícího zachyceno na vrub ostatních mimořádných nákladů.¹⁶⁵ S prodejem obchodního závodu nebo jeho části jsou předávány i s ním související závazky (veřejnoprávní závazky s prodejem závodu nepřechází).¹⁶⁶ Přecházející závazky jsou zaúčtovány ve prospěch ostatních mimořádných výnosů.¹⁶⁷ Díky tomu můžeme odhadnout pravděpodobnou cenu transakce na 29,5 mil. Kč a rozdíl mezi účetní hodnotou převáděného majetku a závazků na 10,44 mil. Kč.¹⁶⁸

2.5.1 Charakteristika kupovaného obchodního závodu, historie a motivy jeho prodeje

Prodávajícím obchodního závodu poskytujícího telekomunikační služby byla obchodní společnost INet Home Cz, s. r. o., jejímž rozhodujícím předmětem činnosti bylo poskytování telekomunikačních služeb. Na konci roku 2010 před datem prodeje obchodního závodu (tehdy podniku) byla držitelem (tehdy obchodního) podílu v této společnosti

¹⁶¹ SOVA, Miloslav. *Nákupní horečka v Telefonica O2 pokračuje – INet Home CZ byl právě prodán.* Internet pro všechny. 9. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/nakupni-horecka-v-telefonica-o2-pokracuje-inet-home-cz-byl-prave-prodan/>>.

¹⁶² OBCHODNÍ REJSTRÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Číslo listiny C 24493/SL12/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

¹⁶³ Přestože akvizice v telekomunikačním odvětví v minulých letech proběhla celá řada, většina obchodních společností, která prodávala obchodní závod nebo jeho organizační složku, neplní povinnost zveřejňovat účetní závěrku ve sbírce listin a bližší údaje o transakci jsou tak ve většině případů nedostupné.

¹⁶⁴ VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví).* 3. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2005, 508 s. ISBN 80-727-3127-0. str. str. 204.

¹⁶⁵ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních korporací.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 219 s. ISBN 978-80-7380-508-1. str. 67.

¹⁶⁶ RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k ...* Olomouc: ANAG, 2014., sv. Účetnictví (ANAG). ISBN 9788072638536. str. 136.

¹⁶⁷ RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k ...* Olomouc: ANAG, 2014. sv. Účetnictví (ANAG). ISBN 9788072638536. str. 136. Lze se však setkat i s názorem, že tyto položky by měly být zaúčtovány na vrub ostatních mimořádných výnosů. Viz: SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních korporací.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 219 s. ISBN 978-80-7380-508-1. str. 67.

¹⁶⁸ Předpokládáme, že účty mimořádných výnosů a nákladů nebyly použity k jiným účelům.

s ručením omezeným pouze jediná fyzická osoba a obchodní společnost měla pouze jediného jednatele (osoba jednatele byla odlišná od osoby jediného společníka). Na provozu celé obchodní společnosti se v roce 2010 podílelo průměrně deset zaměstnanců.¹⁶⁹

Sídlem obchodní společnosti INet Home Cz, s. r. o. byla Plzeň (Slovanská alej 2182/30, Plzeň - Východní Předměstí, PSČ 326 00). Zejména v této lokalitě a dalších obcích Plzeňského kraje INet Home Cz, s. r. o. nabízela možnost levného připojení k internetu jak pro domácnosti, tak pro podnikatele.¹⁷⁰

Před samotným prodejem telekomunikačního obchodního závodu došlo v případě obchodní společnosti INet Home Cz, s. r. o. ke dvěma transakcím s telekomunikačním obchodním závodem nebo jeho organizační složkou (podle tehdejší právní úpravy k transakci s podnikem nebo jeho částí).

29. prosince 2008 INet Home Cz, s. r. o. uzavřela s obchodní společností NETRO s. r. o. smlouvu o prodeji části podniku „Komunikační služby“ společnosti NETRO s. r. o.¹⁷¹ Podle dokumentů založených ve Sbírce listin byla převáděná část podniku „Komunikační služby“ společnosti NETRO s. r. o. ohodnocena na 15 mil. Kč s dalším navýšením o hodnotu převáděných pohledávek souvisejících s prodávanou částí podniku. Rozhodným dnem byl stanoven 1. leden 2009. (Zajímavou okolností je pak skutečnost, že s převodem aktiv nedošlo k převodu žádného pracovně právního vztahu uzavřeného obchodní společností NETRO s. r. o. se svými zaměstnanci na kupující obchodní společnost INet Home Cz, s. r. o.¹⁷² Tato skutečnost by mohla vést k pochybám, zda skutečně byla předmětem obchodu část podniku a nebyl to jen soubor aktiv, který by podléhal jinému režimu a měl odlišné účetní a daňové důsledky než prodej podniku.)

Společnost byla aktivní také na opačné straně – jako prodávající částí podniku. 26. března 2009 totiž uzavřela s podnikatelem Jiřím Liškou s místem podnikání Golčův Jeníkov

¹⁶⁹ OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Účetní závěrka 2010. Číslo listiny C 24493/SL14/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

¹⁷⁰ INTERNET PRO VŠECHY. INet Home CZ – Telefónica O2. *WIFI. Katalog poskytovatelů internetu v ČR.* 20. 9. 2011. [online]. [citace 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/wifi/poskytovatel/184>>.

¹⁷¹ OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Smlouva o prodeji části podniku. Číslo listiny C 24493/SL3/KSPL. 30. 3. 2009. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

¹⁷² Tamtéž.

smlouvu o prodeji části podniku „INet Home CZ – Čáslav“, a to s účinností od 1. dubna 2009.¹⁷³ Podnikatelskou činností INet Home CZ – Čáslav bylo „poskytování nepřetržitého přístupu k síti internet“¹⁷⁴ a dále byla vymezena teritoriálně městem Čáslav (opět může vzbuzovat určité pochybnosti o řádném vymezení podniku ustanovení kupní smlouvy konstatující, že součástí části podniku nejsou zaměstnanci prodávajícího).¹⁷⁵ Kupní cena části podniku „INet Home CZ – Čáslav“ byla stanovena ve výši 800 tisíc korun.¹⁷⁶

V roce 2009 došlo tedy ze strany obchodní společnosti INet Home Cz, s. r. o. ke konsolidaci aktivit z regionálního hlediska. Odprodala aktiva ve vzdálené Čáslavi a posílila svou přítomnost v Plzeňském kraji. V době prodeje svého telekomunikačního podniku dle informací z firmy poskytovala služby deseti tisícům uživatelům. Těžiště jejího působení bylo v okresech Plzeň-Jih, Rokycany (sídlo prodávajícího části podniku „Komunikační služby“ společnosti NETRO s. r. o.).¹⁷⁷

Na konci roku 2010, tedy v době sestavení poslední řádné účetní závěrky obchodní společnost INet Home Cz, s. r. o. vykazovala následující údaje, které, jak vyplývá z přílohy účetní závěrky za rok 2010, se v rozhodující míře týkaly právě prodáváného telekomunikačního podniku.

Výkony společnosti dosahovaly 34,5 mil Kč. Proti výsledku 33,1 mil. Kč v roce 2009¹⁷⁸ tak došlo k 4,2 procentnímu růstu. Přidaná hodnota však v roce 2010 klesla na 4 mil. Kč z 10,7 mil. Kč v roce 2009. Představovala tak 11,6 % výkonů proti 32,3 % v roce 2009. Její pokles se pak promítl do provozního výsledku hospodaření, který skončil v roce 2010 ztrátou 4,7 mil. Kč, proti provoznímu zisku 1,1 mil. Kč v roce 2009. Přínosy koupené části podniku „Komunikační služby“ společnosti NETRO s. r. o. zřejmě nenaplnily očekávání, neboť společnosti se nedařilo významně zvýšit výkony, silící konkurenční tlaky zřejmě stály také za poklesem přidané hodnoty, který pak vedl k negativnímu provoznímu hospodaření.

¹⁷³ OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Smlouva o prodeji části podniku. Číslo listiny C 24493/SL4/KSPL. 30. 3. 2009. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

¹⁷⁴ Tamtéž, Smlouva o prodeji podniku, čl. I.

¹⁷⁵ Tamtéž, Smlouva o prodeji podniku, čl. II, bod2, písm. b).

¹⁷⁶ Tamtéž, Smlouva o prodeji podniku, čl. IV, bod 1.

¹⁷⁷ INTERNET PRO VŠECHY. *Nákupní horečka v Tefónica O2 pokračuje – INet Home CZ byl právě prodán. 9. 6. 2011.* [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/nakupni-horecka-v-telefonica-o2-pokracuje-inet-home-cz-byl-prave-prodan/>>.

¹⁷⁸ Jde o rok, kdy došlo ke koupi části podniku „Komunikační služby“ společnosti NETRO s. r. o.

Pohled do rozvahy obchodní společnosti INet Home Cz, s. r. o. také napovídá o možných problémech, které vyústily v rozhodnutí o prodeji organizační složky obchodního závodu (tehdy části podniku). V meziročním srovnání 2009 – 2010 zmenšující se dlouhodobá aktiva společnosti napovídají o omezení brutto investic pod úroveň odpisů. V oběžných aktivech pak došlo k poklesu zásob a úrovně finančního majetku. Za zcela zásadní lze však považovat strukturu pasiv. Vlastní kapitál se na konci roku 2010 dostal do záporné hodnoty 5,9 mil. Kč při velikosti bilanční sumy 16 mil. Kč. Z cizích zdrojů pak zásadní položku představovaly bankovní úvěry a výpomoci, z nich navíc převažovaly krátkodobé, a to ve výši 11,9 mil. Kč, které při meziročním srovnání nebyly umořovány.

Zhoršené výsledky hospodaření v kombinaci s nedostatkem vlastního kapitálu, který nedovoloval pokračovat v investiční činnosti alespoň na úrovni obnovovacích investic, zřejmě vyústil do rozhodnutí vedení a společníka obchodní společnosti INet Home Cz, s. r. o. o prodeji svého telekomunikačního obchodního závodu, resp. podniku.

Přestože smlouva o prodeji telekomunikačního podniku obchodní společnosti INet Home Cz, s. r. o. není veřejně přístupná včetně příloh, z přílohy účetní závěrky za rok 2010 lze usuzovat, že smlouva o prodeji podniku se zřejmě musela vypořádat i se závazky vedenými mimo rozvahu, jako např. leasing osobních automobilů. V případě aktiv pak byly předmětem zvláštního ocenění zřejmě pohledávky po lhůtě splatnosti (na konci roku 2010 ve výši 2,5 mil. Kč).

2.5.2 Charakteristika kupujícího obchodního závodu a jeho motivy koupě

Kupujícím organizační složky obchodního závodu (podle tehdejší legislativy části podniku) byla obchodní společnost Telefónica O2 Business Solutions, spol. s r. o.¹⁷⁹ Jediným společníkem této společnosti s ručením omezeným byla společnost Telefónica O2 Czech Republic, a. s. (dnes vystupující pod označením O2 Czech Republic a. s.), která je největším subjektem podnikajícím na českém telekomunikačním trhu.¹⁸⁰ Patří mezi tři obchodní společnosti provozující v České republice veřejnou mobilní telekomunikační síť

¹⁷⁹ OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: Telefónica O2 Business Solutions, spol. s r.o. *Úplný výpis z obchodního rejstříku*. 29. 6. 1992. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=683491&typ=UPLNY>>.

¹⁸⁰ OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: O2 Czech Republic a.s. *Úplný výpis z obchodního rejstříku*. 1. 1. 1994. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24firma=&nazev=telefonica+o2&ico=&obec=&ulice=&forma=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&ypHledani=STARTS_WITH&jenPlatne=VSECHNY>.

(spolu s T-Mobile se dělí o vůdcovství v tomto segmentu trhu) a naprosto rozhodující podíl dosahuje v poskytování služeb a zajišťování telekomunikační infrastruktury v pevné telekomunikační síti.¹⁸¹ Dále je téměř výlučným, prostřednictvím své maloobchodní a velkoobchodní nabídky, poskytovatelem služeb připojení k síti internet technologií ADSL.¹⁸²

Výlučná pozice O2 Czech Republic a. s. na přelomu tisíciletí (tehdy vystupujícího pod označením ČESKÝ TELECOM, a. s.) vytvořená praktickým udělením monopolu¹⁸³ na poskytování telekomunikačních služeb v druhé polovině 90. let minulého století vedla k opožděnému spuštění služby připojení k internetu prostřednictvím ADSL (místo toho tehdy ČESKÝ TELECOM, a. s. provozoval raději poměrně drahou službu vytáčeného přístupu k internetu).¹⁸⁴ Skutečnost vedla k poměrně značnému, v kontextu zemí Evropské unie, rozvoji připojení prostřednictvím WiFi. Poskytovatelé byly zejména lokálně působící subjekty, nicméně jejich podíl na způsobu připojení dosáhl značného tržního podílu. V roce 2013 dosáhl podíl poskytovatelů služby připojení k internetu prostřednictvím technologie WiFi třicetipětiprocentní podíl na celkovém počtu připojení k internetu.¹⁸⁵ Navíc v dalších letech po liberalizaci trhu začal vznikat rychle rostoucí segment optického internetového připojení (FTTx), nabízející připojení s kvalitativně vyššími parametry než ADSL od O2 Czech Republic a. s.¹⁸⁶

V takto širokém segmentu trhu, plném lokálních hráčů je přirozené, že budou vznikat tendence ke konsolidaci. Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, telekomunikace jakožto síťové odvětví mají značné tendence k úsporám z rozsahu. Větší subjekty mohou dosahovat provozu své sítě s nižšími průměrnými náklady. Pro O2 Czech Republic a. s. taková situace znamenala nebezpečí vzniku silného hráče v poskytování služby připojení k síti internet,

¹⁸¹ O2 CZECH REPUBLIC. *O společnosti O2Czech Republic a.s.* [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://www.o2.cz/spolecnost/o-spolecnosti/>>.

¹⁸² ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD. *Analýza trhu č. 5 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací.* 29. 10. 2014. 262 s. str. 89 a str. 91. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <http://www.ctu.cz/cs/download/art/oop/rozhodnuti/oop_art-05-10_2014-09.pdf>.

¹⁸³PETERKA, Jiří. *Liberalizace našich telekomunikací, díl IV: Hlavní zásady telekomunikační politiky z roku 1994.* EARCHIV.CZ. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.earchiv.cz/b01/b1030001.php3>>.

¹⁸⁴ PETERKA, Jiří. *Liberalizace našich telekomunikací, díl VIII: Internet 99.* EARCHIV.CZ. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.earchiv.cz/b01/b1127001.php3>>.

¹⁸⁵ ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD. *Analýza trhu č. 5 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací.* 29. 10. 2014. 262 s. str. 124. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <http://www.ctu.cz/cs/download/art/oop/rozhodnuti/oop_art-05-10_2014-09.pdf>.

¹⁸⁶ Tamtéž, srovnání str. 42 a str. 46.

který ovládne významný podíl trhu, jehož pozice bude těžko vyvratitelná na rozdíl od lokálních hráčů a který si vytvoří předpoklady pro poskytování dalších služeb jako např. VOIP telefonie apod. Příkladem silného hráče ovládajícího jistý segment trhu služeb připojení k síti internet a poskytujícího další křížové služby je např. kabelová televize UPC, jež vyšla jako vítěz z konsolidace trhu služeb kabelových televizí. Společnost UPC se tak etablovala jako druhý největší poskytovatel internetového připojení.¹⁸⁷

Motiv Telefónica O2 Czech Republic, a. s., potažmo její dceřiné společnosti lze tedy spatřovat ve snaze zabránit takovéto konsolidaci v segmentu poskytovatelů WiFi a FTT připojení, která by dala vznik novému hegemonu v této oblasti. Účelnou strategií tak může být narušování konsolidace odkupem subjektů s klíčovou infrastrukturou, operujících v klíčových lokalitách pro vznik úspěšné konsolidace a dále subjektů s agresivní akviziční politikou nebo subjektů, které dosáhly určité velikosti a mohly tak významně posílit subjekty pokoušející se v určitém regionu získat rozhodující vliv.

Aktivita O2 Czech Republic a. s. jsou na telekomunikačním trhu tak rozsáhlé, že její další akvizice jsou pod drobnohledem Českého telekomunikačního úřadu a Úřadu pro hospodářskou soutěž monitorujícího její pozici a usilujícího o to, aby nedocházelo k ohrožení hospodářské soutěže na trzích jednotlivých telekomunikačních služeb.

Představu o určité nesouměřitelnosti mezi stranou prodávající a stranou kupující telekomunikační podnik INet Home Cz dokreslují základní údaje z rozvahy a výkazu zisku a ztráty obchodní společnosti Telefónica O2 Business Solutions, spol. s r. o. za rok 2011 ve srovnání s těmito údaji, již zmíněnými výše, za obchodní společnost INet Home Cz, s. r. o. Tržby obchodní společnosti Telefónica O2 Business Solutions, spol. s r. o. v roce 2011 dosáhly 1,35 mld. korun, přičemž její aktiva dosahovala hodnoty 301 mil. korun a vlastní kapitál 197 mil. korun. Pokud bychom porovnávali velikost prodávajícího s velikostí celé skupiny, již byla obchodní společnost Telefónica O2 Business Solutions, spol. s r. o. součástí, museli bychom počítat s výnosy skupiny ve výši 52,4 mld. Kč, s velikostí bilanční sumy 89 mld. korun a vlastním kapitálem 69 mld. korun. Ze srovnání je tedy patrné, že přestože kupující i prodávající podnikají ve stejném oboru, jde o naprosto nesouměřitelné rozsahy podnikání.

¹⁸⁷ Tamtéž, srovnání str. 98.

Podobných akvizic skupina Telefónky podnikla několik.¹⁸⁸ Z porovnání generovaného objemu tržeb však plyne, že pro skupinu jako celek nemají dodatečné tržby prakticky žádný význam. V případech některých akvizic může být předmětem zájmu pokročilejší technologie připojení k síti internet, ve většině případů je však třeba je chápat jako preventivní akce proti možnosti vybudovat silného hráče na poli poskytování služeb připojení k síti internet.

Nahlédneme-li do sbírky listin, zjistíme, že ani pro kupujícího nebyly transakce s podniky (obchodními závody) novou, ojedinělou záležitostí.¹⁸⁹ V roce 2009 se obchodní společnosti Telefónica O2 Business Solutions, spol. s r. o. jakožto nástupnická společnost sloučila se zanikající společností DELTAX System a. s., v roce 2011 pak byla rozdělena odštěpením se založením nové společnosti Internethome, s.r.o. a v roce 2012 pak zanikla sloučením se společností Telefónica Czech Republic, a.s.

Realizace akvizic formou koupě obchodního závodu nebo jeho organizační složky (dříve koupě podniku nebo jeho části) prostřednictvím dceřiné společnosti lze chápat jako vyjádření vědomí rizika, jež mohou takové akvizice přinést. Kupující nekupuje pouze aktiva obchodního závodu, která se nakonec mohou ukázat jako bezcenná, ale přecházejí na něj i dluhy, tedy účetní závazky související s obchodním závodem. Ty mohou představovat, tedy jejich potencionálně neohraňovaná výše, nejzávažnější rizika, kterým je kupující vystaven. Nákup těchto aktiv prostřednictvím dceřiných společností může být součástí řízení rizika z těchto transakcí plynoucích.

2.5.3 Zachycení transakce v účetnictví prodávajícího

Před prodejem obchodního závodu nebo jeho části provede prodávající následující účetní operace:

- zruší rezervy (s výjimkou zákonných rezerv) a opravné položky, které se váží k prodávanému majetku do výnosů,¹⁹⁰

¹⁸⁸ DSL.CZ. *Telefónica pokračuje v nakupování malých operátorů. Pod křídly firmy končí desetitisíce lidí.* 23. 4. 2012. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.dsl.cz/clanek/2628-telefonica-pokracuje-v-nakupovani-malych-operatoru-pod-kridly-firmy-konci-desetitisice-lidi>>.

¹⁸⁹ OBCHODNÍ REJSTRÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: Telefónica O2 Business Solutions, spol. s r.o. *Úplný výpis z obchodního rejstříku.* 29. 6. 1992. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=683491&typ=UPLNY>>.

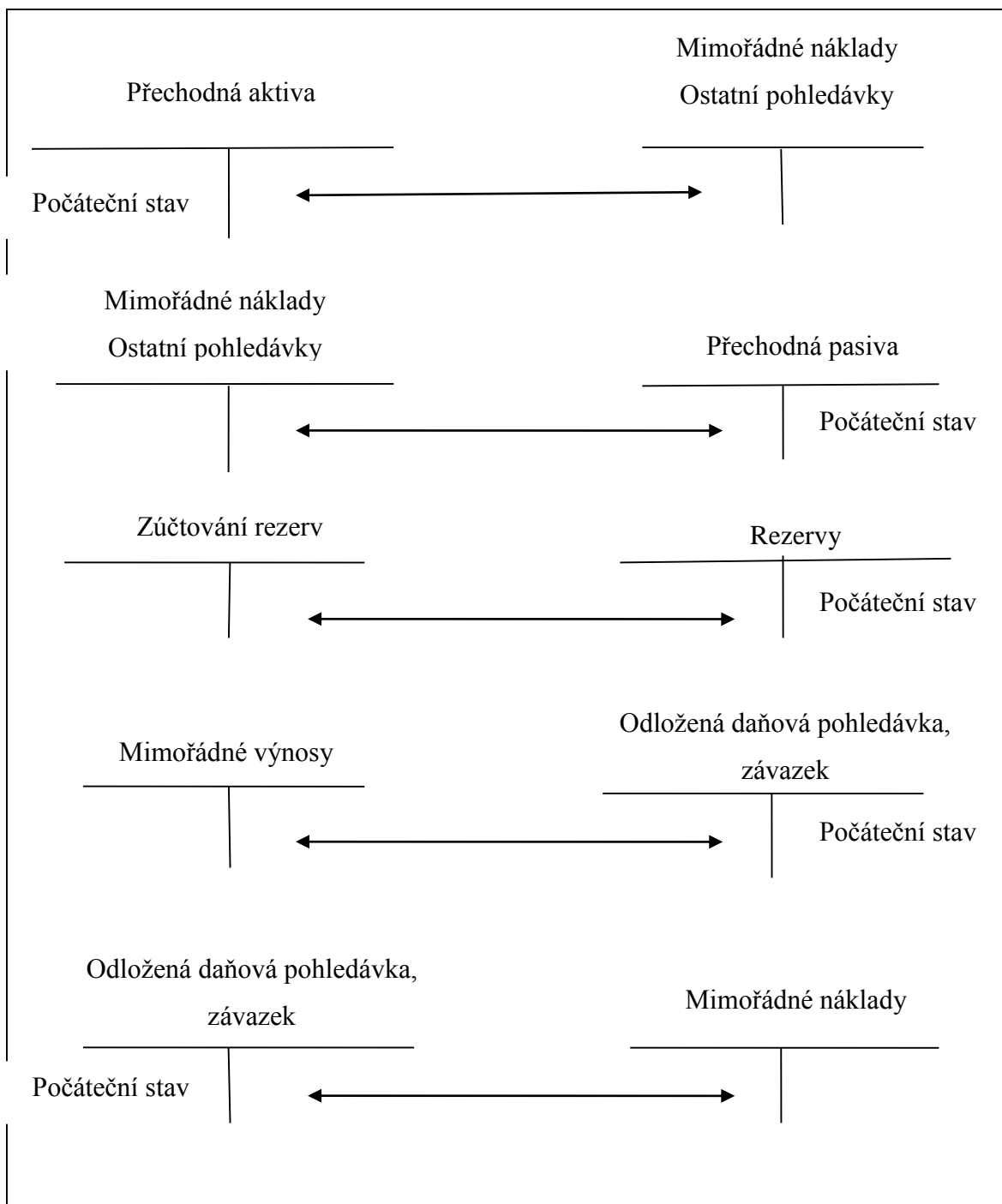
¹⁹⁰ VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizic, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví).* 3.aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2005, 508 s. ISBN 80-727-3127-0. str. str. 196.

- zruší opravnou položku k nabytému majetku nebo goodwill z předešlých transakcí vážící se k prodávanému majetku, podle jejich charakteru, buď proti účtové skupině 55 (*Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů*) nebo účtové skupině 64 (*Jiné provozní výnosy*).¹⁹¹

Obchodní společnost INet Home Cz s. r. o. před prodejem části podniku rezervy nevykazovala, z dostupných výkazů nejsme schopni posoudit, zda evidovala goodwill, oceňovací rozdíl nebo opravné položky k majetku. U prodávajícího přestává platit předpoklad nepřetržitého trvání (tzv. going concern). Pokud by účetní jednotka takové hodnoty vykazovala, postupovala by podle dále uvedeného schématu. Před prodejem by došlo také k převodu přechodných položek na základě jejich analýzy, buď do výsledku hospodaření, nebo jako součást aktiv a závazků.¹⁹²

¹⁹¹ RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k ...* Olomouc: ANAG, 2014. sv. Účetnictví (ANAG). ISBN 9788072638536. str. 135.

Obrázek 6: Účetní převody u prodávajícího před prodejem obchodního závodu nebo jeho části.

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních korporací*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2014. 219 s. ISBN 978-80-7380-508-1. str. 60.

Pro odhad zaúčtovaných položek při samotné transakci můžeme vyjít z výkazu zisku a ztráty a rozvahy společnosti INet Home Cz s. r. o. k 31. 12. 2010 (před prodejem části obchodního závodu) a k 31. 12. 2011 (po prodeji části obchodního závodu).¹⁹³ Položky, u kterých došlo k podstatným změnám, zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 3: Vybrané údaje rozvahy a výkazu zisku a ztráty obchodní společnosti INet Home Cz s. r. o., pro odhad položek, které vstoupily do transakce prodeje části obchodního závodu (údaje v tisících korun).

Položky aktiv společnosti Inet Home Cz	2011	2010	Rozdíl hodnot
Dlouhodobý majetek (netto)	109	9290	9 181
Dlouhodobý majetek (brutto)	357	16 339	15 982
Zásoby	0	2894	2 894
Pohledávky z obchodních vztahů	0	351	351
Položky pasiv společnosti Inet Home Cz			
Závazky z obchodních vztahů	5 132	9 723	4 591
Položky výkazu zisku a ztráty Inet Home Cz			
Mimořádné výnosy	29 522		
Mimořádné náklady	10 443		

Zdroj: OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Účetní závěrka 2011. Číslo listiny C 24493/SL15/KSPL. 30. 6. 2012 a Účetní závěrka 2010. Číslo listiny C 24493/SL14/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

Celý objem položky *Mimořádné výnosy* v roce 2011 zřejmě představuje tržbu z prodeje obchodního závodu. Transakce byla zřejmě následujícím způsobem zaznamenána v účetnictví prodávajícího:

¹⁹³ OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Účetní závěrka 2011. Číslo listiny C 24493/SL15/KSPL. 30. 6. 2012 a Účetní závěrka 2010. Číslo listiny C 24493/SL14/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

Tabulka 4: Zaúčtování tržby za prodej obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. (údaje v tis. Kč).

Popis operace	částka	MD	Dal
Tržba z prodeje obchodního závodu	29 522	378	688

V dalším kroku byl zaúčtován prodej dlouhodobého majetku. V tabulce jsou uvedeny odhadnuté částky na základě rozdílných stavů dlouhodobého majetku před a po transakci s částí obchodního závodu:¹⁹⁴

Tabulka 5: Zaúčtování převodu dlouhodobého majetku obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. (údaje v tis. Kč).

Popis operace	částka	MD	Dal
Prodaný dlouhodobý majetek	15 982	082	022, 010
	9 181	588	082

Dále předpokládáme, že evidované zásoby souvisely s obchodním závodem a byly s ním převedeny (protože po transakci vykazují nulový zůstatek):¹⁹⁵

Tabulka 6: Zaúčtování předpokládaného převodu zásob obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. (údaje v tis. Kč).

Popis operace	částka	MD	Dal
Předané zásoby zboží	2 894	588	132

¹⁹⁴ Odhad je činěn za předpokladu, že účetní jednotka neprodávala ani nekupovala dlouhodobý majetek při jiné příležitosti. V případě zůstatkové ceny je dále zanedbán vliv pokračujících odpisů zbývajících majetku.

¹⁹⁵ Další položkou vystupující na účtu mimořádných nákladů v souvislosti prodejem obchodního závodu mohou být náklady prodávající strany na služby právníků, znalců apod. v souvislosti chystanou transakcí. VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví)*. 3.aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2005, 508 s. ISBN 80-727-3127-0. str. str. 204.

Tentýž předpoklad také činíme v případě pohledávek z obchodních vztahů, které stejně jako zásoby na konci roku 2011 vykazují nulový zůstatek. Předpokládáme, že byly převedeny s prodaným obchodním závodem:

Tabulka 7: Zaúčtování předpokládaného převodu pohledávek obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. (údaje v tis. Kč).

Popis operace	částka	MD	Dal
Předané pohledávky z obchodních vztahů	351	588	311

Srovnáme-li doposud nakumulovanou částku na účtu 588 (ostatní mimořádné náklady) v souvislosti s transakcí prodeje obchodního závodu (12 426 tis. Kč) s údajem ve výkazu zisku a ztráty společnosti INet Home Cz s. r. o. (10 443 tis. Kč v roce 2011), zjistíme, že je vyšší. Důvodem je zřejmě převod některých závazků spojených s obchodním závodem na kupujícího a jejich vyúčtování ve prospěch účtu 588 (ostatní mimořádné náklady). Sledujeme-li položku závazky z obchodních vztahů, vidíme, že mezi roky 2010 a 2011 klesla o více než 4,5 mil. Kč. Je tedy pravděpodobné, že část závazků mohla být převedena s obchodním závodem na kupujícího. Odhad jejich výše tak, aby odpovídal výsledné výši mimořádných nákladů za období ve výkazu zisku a ztráty i se způsobem zaúčtování zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 8: Zaúčtování předpokládaného převodu závazků obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. (údaje v tis. Kč).

Popis operace	částka	MD	Dal
Předané závazky z obchodních vztahů	1 983	321	588

Výsledkem transakce pro společnost INet Home Cz s. r. o. byla změna struktury aktiv. Zatímco na počátku roku 2011 v aktivech rozvahy společnosti dominoval dlouhodobý majetek, na konci roku to byla především oběžná aktiva. Jejich významnou část tvořil krátkodobý finanční majetek. Snížila se také bilanční suma, když prostředky z prodeje obchodního závodu byly použity na splacení bankovních úvěrů a výpomocí.

2.5.4 Daňové aspekty transakce u prodávajícího

Prodejem obchodního závodu nebo jeho části účetní jednotka nezaniká, prodávající i kupující zůstávají nadále samostatnými daňovými subjekty. Prodejem obchodního závodu se na jejich daňovém postavení nic nemění.¹⁹⁶ Pro účely daně z příjmů právnických osob je prodej obchodního závodu (resp. jeho části) hodnocen podle rozdílu mezi domluvenou cenou za obchodní závod nebo jeho část a daňově uznatelnou zůstatkovou hodnotou jednotlivých převáděných aktiv, zvýšeného o hodnotu převáděných závazků.¹⁹⁷ Aplikace daňových předpisů následuje v našem případě aplikaci účetních předpisů (pro stanovení základu daně se vychází z účetního výsledku hospodaření),¹⁹⁸ v této situaci zejména účetního standardu pro operace s obchodním závodem.¹⁹⁹ V našem konkrétním případě jde o část předpisu vztahující se na právnické osoby.²⁰⁰ Prodej obchodního závodu není důvodem pro podání mimořádného daňového přiznání. Subjekt podá daňové přiznání za běžné období.²⁰¹

Pokud bychom předpokládali, že na jednotlivé zaúčtované položky nebyla uplatněna korigující ustanovení zákona o daních z příjmů,²⁰² mohli bychom předpokládat, že základem pro výpočet daně u prodávajícího z efektu prodeje obchodního závodu bude v následující tabulce uvedený mimořádný výsledek hospodaření.

Tabulka 9: Předpokládaný dopad transakce prodeje obchodního závodu INed Home Cz s. r. o. na výsledek hospodaření (údaje v tis. Kč).

Popis operace	Částka	MD	Dal
Tržba z prodeje obchodního závodu	+ 29 522		688

¹⁹⁶ KŘÍTOVÁ, Věra. Prodej podniku. *Economicrevue.com*. [online]. [cit. 21. 3. 2015], Dostupné z: <<http://www.economicrevue.com/HTM/archivio/13/cz/04.pdf>>.

¹⁹⁷ VAŇKOVÁ, Dana, ZEMAN, Miloslav. Daňové dopady prodeje podniku. *IHNED.cz*. 13. 8. 2007. [online]. *Economia*, publikováno 13. 8. 2007 [cit. 30. 5. 2014]. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <<http://ekonom.ihned.cz/c1-21776040-danove-dopady-prodeje-podniku>>.

¹⁹⁸ § 23, odst. 2, písm. a) ZDP.

¹⁹⁹ ČESKÝ ÚČETNÍ STANDARD PRO PODNIKATELE č. 011 – Operace s obchodním závodem pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. (Obsahuje výše uvedené rozpouštění rezerv, opravných položek, goodwillu, oceňovacího rozdílu atd.).

²⁰⁰ § 17 -21a ZDP. Pozn. vlastníkem obchodního závodu může být i fyzická osoba podnikatel nebo i fyzická osoba nepodnikatel (např. dědic).

²⁰¹ DĚRGEL, Martin. Prodej podniku v daních – 1. část. *DANĀŘI ONLINE*. [online]. Wolters Kluwer, publikováno 2. 11. 2007 [cit. 21. 3. 2015], Dostupné z: <<http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d2749v3567-prodej-podniku-v-danich-1-cast/>>.

²⁰² Zejména § 24 ZDP.

	- 9		
Prodaný dlouhodobý majetek	181	588	

	- 2		
Předané zásoby zboží	894	588	

Předané pohledávky z obchodních vztahů	- 351	588	
--	-------	-----	--

Předané závazky z obchodních vztahů	+ 1 983		588
-------------------------------------	---------	--	-----

Mimořádný výsledek hospodaření	+ 19 079		
--------------------------------	----------	--	--

Zdroj: Vlastní tvorba a výpočty. Zdroj dat: Zdroj: OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s. r. o. *Účetní závěrka 2011*. Číslo listiny C 24493/SL15/KSPL. 30. 6. 2012 a *Účetní závěrka 2010*. Číslo listiny C 24493/SL14/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-slfirma?subjektId=99380>>.

Tento mimořádný výsledek hospodaření by byl pak předmětem daně spolu s výsledkem hospodaření z běžné činnosti. V případě obchodní společnosti INet Home Cz s. r. o. byla vyměřená daň za období roku 2011 pouze 300 tis. Kč. Důvodem je ztráta z provozní činnosti v roce 2011 a zřejmě uplatnění daňové ztráty z předchozích let.²⁰³

2.5.5 Zachycení transakce v účetnictví kupujícího

Informaci o tom, jakým způsobem zachytil kupující, kterým byla obchodní společnost Telefónica O2 Business Solutions, spol. s r. o., koupi obchodního závodu ve svém účetnictví, nemáme z veřejných zdrojů bohužel k dispozici. Kupující se může rozhodnout, jakým způsobem ocenit soubor jednotlivých položek přejímaného majetku. Může „převzít do svého účetnictví veškerá aktiva a závazky v účetní hodnotě prodávajícího, [nebo] může soubor nechat individuálně přecenit znalci.“²⁰⁴

²⁰³ V roce 2010 byla výsledkem hospodaření za běžnou činnost společnosti INet Home Cz s. r. o. ztráta ve výši 7,98 mil. Kč.

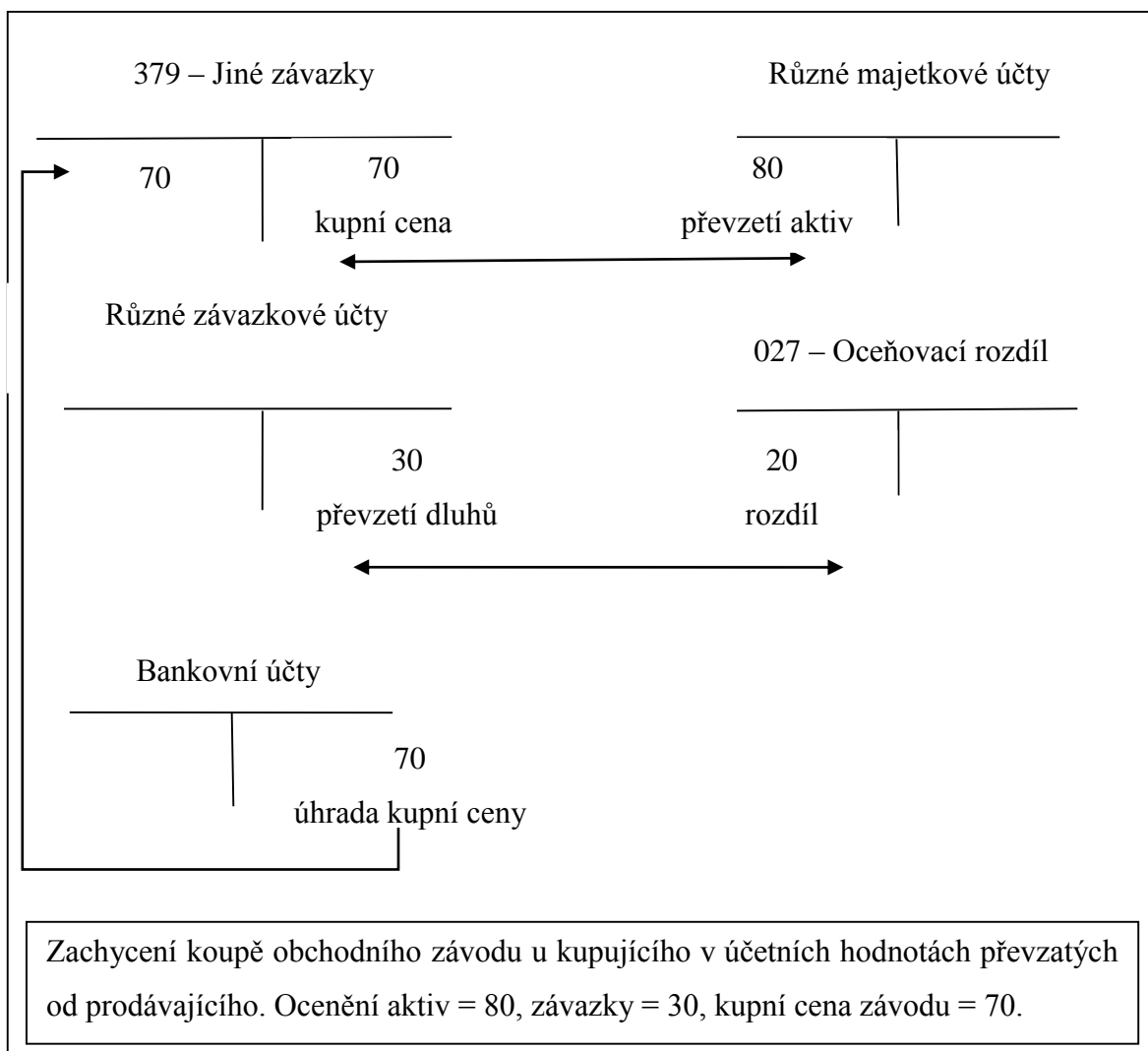
²⁰⁴ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních korporací*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 219 s. ISBN 978-80-7380-508-1. str. 58.

2.5.5.1 Zaúčtování koupě obchodního závodu s převzetím hodnot z účetnictví prodávajícího

Jak bylo již uvedeno v teoretické části, tento způsob převzetí položek aktiv obchodního závodu je spojen se vznikem oceňovacího rozdílu k nabytému majetku.²⁰⁵ Zaúčtování proběhne podle následujícího schématu.

²⁰⁵ § 24 odst. 2, písm. b), bod 1. ZÚ.

Obrázek 7: Schéma zachycení koupě obchodního závodu u kupujícího s převzetím aktiv v účetních hodnotách prodávajícího.

Zdroj: SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví akvizicí, fúzí a konsolidací*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 142 s. ISBN 80-210-3489-0. str. 47.

V našem konkrétním případě koupě telekomunikačního obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. by zaúčtování na straně kupující obchodní společnosti Telefónica O2 Business Solutions spol. s r. o. bylo následující:

Tabulka 10: Zachycení koupě telekomunikačního obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. u kupujícího s převzetím ocenění jednotlivých položek z účetnictví prodávajícího (údaje v tis. Kč).

Popis operace	Částka	MD	Dal
Převzatý dlouhodobý majetek	9 181	022, 010	

Převzaté zásoby zboží	2 894	132	
Převzaté pohledávky z obchodních vztahů	351	311	
Převzaté závazky z obchodních vztahů	1 983		321
Koupě závodu	29 522		379
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	19 079	097	

Zdroj: Vlastní tvorba a výpočty. Zdroj dat: Zdroj: OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz s. r. o. Účetní závěrka 2011. Číslo listiny C 24493/SL15/KSPL. 30. 6. 2012 a Účetní závěrka 2010. Číslo listiny C 24493/SL14/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

Z tabulky i schématu je vidět, že koupě podniku je pro kupujícího rozvahovou záležitostí, sama o sobě nevstupuje do výsledku hospodaření.²⁰⁶ Kupující převzal položky aktiv i pasiv z ocenění u prodávajícího. Rozdíl mezi tržní cenou souboru majetku a závazků a jejich účetním oceněním je pak zaúčtován jako oceňovací rozdíl k nabytému majetku. Tato položka je součástí dlouhodobého hmotného majetku a je následně odpisována.

2.5.5.2 *Zaúčtování koupě obchodního závodu s přeceněním položek aktiv znalcem*

Druhou možností, jak postupovat v případě zaúčtování koupě podniku je přecenit jednotlivé položky aktiv na reprodukční pořizovací cenu znalcem.²⁰⁷ Podle schématu uvedeného v teoretické části je pak rozdíl mezi kupní cenou obchodního závodu zvýšenou o převzaté závazky a sníženou o hodnotu individuálně přeceněných aktiv zaúčtován jako goodwill. „Goodwill tedy neobsahuje oceňovací rozdíly, které je možno vztáhnout k jednotlivým aktivům.“²⁰⁸ Schéma možného přecenění položek aktiv a zaúčtování koupě závodu INet Home Cz s. r. o. je uvedeno níže.²⁰⁹

²⁰⁶ VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví)*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2005, 508 s. ISBN 80-727-3127-0. str. str. 187.

²⁰⁷ RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k ...* Olomouc: ANAG, 2014. sv. Účetnictví (ANAG). ISBN 9788072638536. str. 119.

²⁰⁸ Tamtéž.

²⁰⁹ Přecenění se netýká položek aktiv jako peníze, ceniny, které jsou vykazovány v nominální hodnotě. Tamtéž.

Tabulka 11: Přecenění jednotlivých položek aktiv po třídách aktiv obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. znalcem na reprodukční pořizovací cenu při příležitosti koupi obchodního závodu (údaje v tis. Kč).

Položka aktiv	Účetní hodnota u prodávajícího	Přecenění	Přeceněná hodnota
Dlouhodobý majetek	9 181	+ 5 550	14 731

Zboží	2 894	- 200	2 694
-------	-------	-------	-------

Pohledávky z obchodních vztahů	351	-	351
--------------------------------	-----	---	-----

Pozn: Hodnoty přecenění jsou v tabulce stanoveny arbitrárně. Nejsou veřejně dostupné. Zdroj: Vlastní tvorba a výpočty. Zdroj dat: Zdroj: OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz s. r. o. Účetní závěrka 2011. Číslo listiny C 24493/SL15/KSPL. 30. 6. 2012 a Účetní závěrka 2010. Číslo listiny C 24493/SL14/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

Položky aktiv jako peníze, ceniny se nepřeceňují. V následující tabulce je zachyceno zaúčtování koupě obchodního závodu s přeceněním aktiv.²¹⁰

Tabulka 12: Zaúčtování koupě obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. s přeceněním jednotlivých položek aktiv a zaúčtováním goodwillu (údaje v tis. Kč).

Popis operace	Částka	MD	Dal
1a. Převzetí dlouhodobého majetku	9 181	022, 010	

1b. Převzaté zásoby zboží	2 894	132	
---------------------------	-------	-----	--

1c. Převzaté pohledávky z obchodních vztahů	351	311	
---	-----	-----	--

1d. Převzaté závazky z obchodních vztahů	1 983		321
--	-------	--	-----

1e. Koupě obchodního závodu	29 522		379
-----------------------------	--------	--	-----

1f. Goodwill	19 079	015	
---------------------	---------------	------------	--

²¹⁰ RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k ...* Olomouc: ANAG, 2014. sv. Účetnictví (ANAG). ISBN 9788072638536. str. 120.

2. Přecenění dlouhodobého majetku	5 500	022, 010	017
3. Přecenění zásob	200	017	132

Zdroj: Vlastní tvorba a výpočty. Zdroj dat: Zdroj: OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz s. r. o. Účetní závěrka 2011. Číslo listiny C 24493/SL15/KSPL. 30. 6. 2012 a Účetní závěrka 2010. Číslo listiny C 24493/SL14/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

Z tabulky je patrné, že část vznikajícího rozdílu mezi kupní cenou a souborem aktiv a závazků tvořících obchodní závod oceněných v účetních hodnotách prodávajícího byla absorbována individuálním přeceněním aktiv. Hodnota goodwillu z transakce po přecenění činí 13 779 tis. Kč. Tento způsob zaúčtování lépe odráží hodnoty jednotlivých položek přejímaných aktiv. Zatímco u oceňovacího rozdílu k nabytému majetku může být důvodem jeho vzniku skutečnost, že účetní hodnota aktiv u prodávajícího neodpovídá tržní hodnotě, v případě goodwillu tento důvod odpadá a jeho nenulová hodnota je ekonomicky vysvětlitelná skutečností, že majetek jako celek má pro kupujícího větší hodnotu než jeho jednotlivé části.^{211,212} Možností je kromě kladného i záporný goodwill nebo oceňovací rozdíl k nabytému majetku. Způsoby zaúčtování koupě obchodního závodu mají tedy vliv na budoucí strukturu aktiv kupce obchodního závodu, jak bude uvedeno dále, mají vliv na strukturu a velikost nákladů a mají i své daňové důsledky.

2.5.6 Daňové a další důsledky způsobu zaúčtování koupě obchodního závodu u kupujícího

Volba metody zaúčtování koupě obchodního závodu je na rozhodnutí kupujícího. Z pohledu zaúčtování je jednodušší a levnější převzetí hodnot z účetnictví prodávajícího. Jasnou nevýhodou je pokračování v evidenci majetku ve zkrácených hodnotách jednotlivých položek majetku. Skutečnost bude méně přehledná pro vlastníky, manažery, ale i věřitele a další subjekty. Do rozhodování manažerů, popř. vlastníků, kterou metodu zvolit, budou kromě okamžitých nákladů na znalce promlouvat i budoucí daňové dopady a tvorba nákladů.

²¹¹ Tamtéž, str. 117.

²¹² V úvahu může přicházet i skutečnost, že některé hodnoty, které mají ekonomický význam, se v účetnictví nezachycují nebo zachycují jen velmi obtížně (sehraný pracovní kolektiv, dobrá pověst obchodního závodu, loajální zákazníci apod.).

Vzniklá struktura majetku kupujícího, která je důsledkem volby metody zaúčtování, ovlivňuje v následujících letech při používání majetku tvorbu nákladů (popř. výnosů). Přestože z daňového hlediska je doba odepisování oceňovacího rozdílu k nabytému majetku stejná jako u goodwillu (180 měsíců),²¹³ z účetního hlediska se liší. Oceňovací rozdíl k nabytému majetku se účetně odepisuje 15 let, zatímco goodwill se účetně odepisuje 5 let (60 měsíců). Rozdílná výše vstupních hodnot jednotlivých složek majetku bude mít své důsledky pro časové umístění vzniku účetních a daňových nákladů, neboť „u odepisovaného majetku si kupující zvolí způsob daňového (účetního) odepisování a začne jen odepisovat z nové vstupní ceny“²¹⁴ Tou „je zůstatková hodnota jednotlivého majetku u prodávajícího, resp. přeceněná hodnota stanovená soudním znalcem“²¹⁵

Pro jednoduchost srovnání předpokládáme, že účetní odpisy majetku a daňové odpisy převzatého dlouhodobého majetku telekomunikačního závodu INet Home Cz s. r. o. jsou stejné a je odepisován rovnoměrně v odpisové skupině číslo 3.²¹⁶ Dále předpokládáme, že zásoby zboží převzaté s obchodním závodem jsou prodány v prvním roce po jeho koupi. Následující tabulka pak zobrazuje dopad na tvorbu účetních nákladů s ohledem na zvolenou metodu zaúčtování koupě obchodního závodu v našem modelovém případě.

Tabulka 13: Odhad dopadu metody zaúčtování koupě obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. na tvorbu účetních nákladů v následujících letech po akvizici (údaje v tis. Kč).

Rok	Převzetí účetních hodnot prodávajícího				Přecenění aktiv znalcem				Rozdíl v účetních nákladech
	Odpis dlouhodobého majetku	Prodej zásob zboží	Odpis oceňovacího rozdílu k nabytému majetku	Náklady celkem	Odpis dlouhodobého majetku	Prodej zásob zboží	Odpis Goodwillu	Náklady celkem	
1	505	2894	1272	4671	810	2694	2746	6250	-1579
2	964		1272	2236	1547		2746	4293	-2057
3	964		1272	2236	1547		2746	4293	-2057
4	964		1272	2236	1547		2746	4293	-2057
5	964		1272	2236	1547		2746	4293	-2057

²¹³ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních korporací*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 219 s. ISBN 978-80-7380-508-1. str. 59.

²¹⁴ Tamtéž.

²¹⁵ Tamtéž.

²¹⁶ § 31 odst. 1, písm. a) ZDP.

6	964		1272	2236	1547			1547	689
7	964		1272	2236	1547			1547	689
8	964		1272	2236	1547			1547	689
9	964		1272	2236	1547			1547	689
10	964		1272	2236	1547			1547	689
11			1272	1272					1272
12			1272	1272					1272
13			1272	1272					1272
14			1272	1272					1272
15			1272	1272					1272

Zdroj: Vlastní propočty a odhady.

Z tabulky je patrné, že zvolená metoda zaúčtování významným způsobem ovlivňuje časovou strukturu nákladů, a tedy i vývoj rentability akvizice založené na účetních výkazech v čase. Volba metody, jak uvedeno výše, neovlivňuje pouze účetní náklady, ale i daňové náklady. Důsledky volby účetní metody pro daňové náklady zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 14: Odhad dopadu metody zaúčtování koupě obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. na tvorbu daňových nákladů v následujících letech po akvizici (údaje v tis. Kč).

Rok	Převzetí účetních hodnot prodávajícího				Přecenění aktiv znalcem				Rozdíl v účetních nákladech
	Odpis dlouhodobého majetku	Prodej zásob zboží	Odpis oceňovacího rozdílu k nabytému majetku	Náklady celkem	Odpis dlouhodobého majetku	Prodej zásob zboží	Odpis Goodwillu	Náklady celkem	
1	505	2894	1272	4671	810	2694	915	4419	252
2	964		1272	2236	1547		915	2462	-226
3	964		1272	2236	1547		915	2462	-226
4	964		1272	2236	1547		915	2462	-226
5	964		1272	2236	1547		915	2462	-226
6	964		1272	2236	1547		915	2462	-226
7	964		1272	2236	1547		915	2462	-226
8	964		1272	2236	1547		915	2462	-226
9	964		1272	2236	1547		915	2462	-226

10	964		1272	2236	1547		915	2462	-226
11			1272	1272			915	915	357
12			1272	1272			915	915	357
13			1272	1272			915	915	357
14			1272	1272			915	915	357
15			1272	1272			915	915	357

Zdroj: Vlastní propočty a odhady.

Dopady volby metody zaúčtování na časovou strukturu daňových nákladů již nejsou tak výrazné jako v případě účetních nákladů, neboť doba odepisování goodwillu a oceňovacího rozdílu k nabytému majetku je stejná (15 let). Nicméně, v obecné rovině mohou nastat situace, kdy dopady volby účetní metody budou markantnější. Důležitým parametrem bude výše přecenění znalcem, ale i časová struktura odpisování jednotlivých aktiv, popř. další faktory.

Při koupi obchodního závodu je třeba zvážit i důsledky dalších daňových předpisů. Pokud by byly součástí závodu nemovitosti, kupující se může ocitnout v pozici ručitele v případě daně z nabytí nemovitých věcí.²¹⁷ Prodej obchodního závodu může být předmětem daně z přidané hodnoty v případě, pokud kupující je neplátce,²¹⁸ aplikovatelné jsou ale i další daňové předpisy.

²¹⁷ SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních korporací*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 219 s. ISBN 978-80-7380-508-1. str. 59.

²¹⁸ Tamtéž.

Závěr

Koupě obchodního závodu je komplexní záležitostí. Při jejím posuzování dochází k prolínání několika disciplín. Motivy každé takové majetkové akvizice leží v ekonomické oblasti. Rozhodnutí o jejím provedení je výsledkem úvah o možných přínosech kupovaného souboru majetku a rizicích s ním spojených. Významným nástrojem kupce, který mu umožní konkretizovat možnosti budoucí návratnosti investice a blíže prozkoumat a ohodnotit možná rizika, je proces due diligence. Svou pozornost zaměřuje do prakticky všech oblastí, které ovlivňují „život“ obchodního závodu. Předmětem zájmu jsou vztahy se zákazníky, postavení produktu na trhu, ale i technické a technologické zajištění, jakož i právní rizika.

Výslednou rentabilitu investice a její riziko ovlivňuje i způsob, jakým byla investice do vybraných aktiv provedena. Před investorem obvykle stojí rozhodnutí o formě investice, které má pak své konsekvence účetní a daňové. Tato rozhodnutí o formální struktuře, účetních a daňových otázkách, přestože mohou být ze strategického hlediska chápána jako druhotná, podstatným způsobem ovlivňují konečné efekty – riziko a výnos z provedené investice do zamýšleného souboru aktiv.

V první části práce jsem se proto snažila vymezit okruh aplikovatelných právních předpisů, které mají podstatný vliv na investorské rozhodování o formě jejich investic v České republice. Kromě obecné soukromoprávní úpravy jde o zejména o úpravu obchodních korporací, účetní a daňové předpisy. Právní úprava pak vymezuje možné způsoby provedení akvizice majetku nebo realizace investice.

Dále jsem se soustředila na nástroje, které investor do podílu na obchodní společnosti nebo obchodního závodu má k dispozici, aby minimalizoval případná rizika s investicí plynoucí z oblasti právní, technické, obchodní, finanční, účetní daňové a dalších.

Zkoumaná problematika je poměrně obsáhlá. Zaměřila jsem proto dále pozornost pouze na problematiku majetkové akvizice (koupě obchodního závodu), a to zejména z hlediska účetnictví a z hlediska daní. Kupující obchodního závodu má k dispozici dva způsoby zaúčtování této transakce. Může převzít ocenění jednotlivých aktiv z účetnictví prodávajícího a dále odepisovat majetek z těchto hodnot, nebo může přistoupit k přecenění jednotlivých položek kupovaného majetku znalcem. Jím určené hodnoty jsou pak podkladem pro účetní ocenění. Zvolený postup má tak vliv na hodnotovou strukturu aktiv,

podmiňuje vznik oceňovacího rozdílu k nabytému majetku (v prvním případě), nebo goodwillu (v druhém případě). Rozdílná doba odepisování jednotlivých položek aktiv pak ovlivňuje časovou strukturu nákladů a prostřednictvím nich i hospodářských výsledků. Dopady se projevují jak na úrovni účetnictví (účetní náklady), tak i daní (daňově uznatelné náklady), ovlivňují daňový základ, a tedy i výslednou daň v jednotlivých letech.

Aspekty této problematiky jsem zkoumala na konkrétní majetkové akvizici provedené v telekomunikačním odvětví. Praktická část se tedy nejdříve věnuje ekonomickým specifikům tohoto odvětví, obvyklým motivům koupě obchodního závodu v tomto odvětví a dále jsou probírána legislativní specifika tohoto odvětví.

Na konkrétním případě telekomunikačního obchodního závodu obchodní společnosti INet Home Cz s.r.o., který se stal předmětem koupě ze strany obchodní společnosti Telefónica O2 Business Solutions, spol. s r.o. ukazují možné způsoby zaúčtování koupě obchodního závodu a jejich dopady na tvorbu účetních a daňových nákladů.

Výchozím zdrojem informací jsou účetní závěrky prodávajícího a notářský zápis obsahující smlouvu o převodu části podniku uveřejněné ve sbírce listin. Do značné míry se tedy jedná o rekonstrukci podmínek této akvizice na základě informací přímých, informací nepřímých a provedených odhadů. Na podkladu této datové základny jsem provedla analýzu dopadů akviziční transakce u prodávajícího a v závislosti na volbě metody zaúčtování u kupujícího s ohledem na tvorbu účetních a daňových nákladů.

Problematika koupě obchodního závodu je značně široká. S ohledem na její rozsah nebylo možné se vzhledem k předpokládanému rozsahu práce vyjádřit ke všem jejím aspektům. Nicméně se domnívám, že jsem splnila cíl práce jak po teoretické stránce (vymezení dané problematiky), tak po stránce praktické – konkrétní demonstrace této problematiky v telekomunikačním odvětví se zaměřením na účetní, popř. daňové aspekty týkající se majetkové akvizice.

Domnívám se, že realizace investic prostřednictvím koupě obchodního závodu nebo jeho organizační složky může být značně rizikovou záležitostí. Kupující musí pokrýt řadu oblastí, které mají vliv na správné ocenění kupovaného obchodního závodu nebo jeho organizační složky. Musí tedy zjistit, prověřit skutečný stav a odhadnout předpokládaný vývoj řady aspektů, od výrobně technických parametrů po pravděpodobnost vzniku možných dodatečných závazků souvisejících s kupovaným celkem. Ve vzájemném

postavení prodávajícího a kupujícího je kupující ve značné informační nevýhodě. Na důležitosti tak získají procesy due diligence. Ty však kladou značné nároky na personální vybavení.

Pokud má tedy proces koupě organizační složky obchodního závodu vést k úspěšnému cíli – získání ekonomického prospěchu z nabytých aktiv, musí si být kupující vědom složitosti tohoto procesu. Jestliže nemá adekvátní personální vybavení, musí být schopen najmout odborníky pro jednotlivé oblasti, aby byl schopen pokrýt potencionální rizika, kterým může čelit. To znamená také určité náklady, které samotný proces akvizice nese a se kterými je třeba počítat. Neochota vynaložit tyto náklady pak může znamenat vznik dalších, neočekávaných nákladů a závazků pro kupujícího. Jak bylo ukázáno, i volba účetní metody zachycení transakce může podstatným způsobem promluvit do hospodářského výsledku daného subjektu.

Nicméně, přes všechna rizika spojená s těmito transakcemi dozajista existují subjekty, kterým tyto transakce mohou přinášet značné užitky. Koupí organizační složky obchodního závodu mohou získat aktiva, která nejsou na trhu jinak dostupná nebo nejsou dostupná v dané kombinaci. Jedinečnost určitých aktiv, jedinečnost postavení určitých subjektů na trhu nebo jen rozsah jejich aktivit mohou vytvořit v kombinaci s aktivitami nebo aktivy kupujícího takové podmínky, které uvolní synergické efekty. V telekomunikačním odvětví, pro něž jsou typické úspory z rozsahu, může být tímto efektem samotný růst rozsahu poskytovaných služeb.

Domnívám se, tedy, že pokud si daný subjekt hodlá udržet své místo na trhu, nemůže si dovolit principálně odmítat koupi aktiv ve formě obchodního závodu nebo jeho organizační složky, neboť synergie vlastních a koupených aktiv mohou být rozhodující pro udržení pozice na trhu. Měl by si však být vědom složitosti této transakce a řady jejích aspektů zasahujících i do účetní a daňové problematiky.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje:

- BING, Gordon a Gordon BING. *Due diligence: planning, questions, issues*. Westport, CT: Praeger, 2008. ISBN 9780313345401.
- DEPAMPHILIS, Donald M. *Mergers, acquisitions, and other restructuring activities: an integrated approach to process, tools, cases, and solutions*. 6th ed. Amsterdam: Elsevier Academic Press, 2012, xxx, 753 s. ISBN 978-0-12-385485-8.
- DVOŘÁK, Ivan. *Rizikový a rozvojový kapitál: venture capital*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 1998. ISBN 80-85943-74-3.
- DVOŘÁK, Jan. ŠVESTKA, Jiří. ZUKLÍKOVÁ, Michaela a kol. *Občanské právo hmotné. Svazek I. Díl první: Obecná část*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013.
- HLAVÁČ, Jiří. *Fúze a akvizice: proces nákupu a prodeje firem*. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2010. 129 s. ISBN 9788024516356.
- HOBZA, Alexandr. *Evropská unie a hospodářské reformy*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2009, xxxi, 352 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-122-2.
- HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 5. vyd. V Praze: C.H. Beck, c2011, xxii, 696 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-006-5.
- HOWSON, Peter. *Commercial due diligence: the key to understanding value in an acquisition*. Burlington, VT: Gower, c2006. ISBN 0566086514.
- HUNT, Peter A. *Structuring mergers: a guide to creating shareholder value*. 2nd ed. New York: Aspen Publishers, c2004, lxxxii, 744 s. ISBN 07-355-4204-X.
- JINDŘICHOVSKÁ, Irena; BLAHA, Zdenek Sid. *Podnikové finance*. 1. vydání. Praha: Management Press, 2001. ISBN 8072610252.
- KISLINGEROVÁ, Eva, et al. *Manažerské finance*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.
- PETR, Michal a kolektiv. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2010. ISBN 80-740-0307-8.
- KUHN, Petr, ŠTENGLOVÁ, Ivana, BÍLÁ, Irena, HAVEL, Bohumil a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev: Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-056-0.
- MAŘÍK, Miloš. *Koupě podniku jako součást podnikové strategie: (akvizice a fúze podniků)*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1995, 176 s. ISBN 80-707-9558-1.

- MARŠÍK, Miloš. *Metody oceňování podniku: proces ocenění - základní metody a postupy*. 3. upr. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2011, 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5.
- REŽŇÁKOVÁ, Mária. *Efektivní financování rozvoje podnikání*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012, 142 s. ISBN 9788024718354.
- ROSENBLOOM, Arthur H. *Due diligence for global deal making: the definitive guide to cross-border mergers and acquisitions, joint ventures, financings, and strategic alliances*. Princeton: Bloomberg Press, 2002, vii, 343 p. ISBN 15-766-0092-0.
- RYNEŠ, Petr. *Podvojný účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k ...* Olomouc: ANAG, 2014. sv. Účetnictví (ANAG). ISBN 9788072638536.
- SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví akvizicí, fúzí a konsolidací*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 142 s. ISBN 8021034890.
- SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních společností*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 149 s. ISBN 9788021049628.
- SEDLÁČEK, Jaroslav. *Účetnictví přeměn obchodních korporací*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 219 s. ISBN 978-80-7380-508-1.
- SKÁLOVÁ, Jana; POKORNÁ, Pěva. *Účetní a daňové dopady transakcí v kapitálové společnosti*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. 430 s. ISBN 9788073574857.
- SMEJKAL, Vladimír. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2010, 354 s. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3051-6.
- SMRČKA, Luboš. *Ovládnutí a převzetí firem*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, viii, 151 s. ISBN 9788074004421.
- SYNEK, Miloslav. *Podniková ekonomika*. 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2002, xxv, 479 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9736-7.
- ŠŤASTNÝ, Dan. *Telekomunikační trh: promarněná příležitost hospodářské politiky 90. let*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2003, 96 s. Studie (Národohospodářský ústav Josefa Hlávky). ISBN 80-867-2902-8.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. ISBN 9788074003547.
- VEBER, Jaromír. *Management: základy, moderní manažerské přístupy, výkonnost a prosperita*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2009, 734 s. ISBN 978-80-7261-200-0.

VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví)*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2005, 508 s. ISBN 80-727-3127-0.

VOMÁČKOVÁ, Hana. *Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí (vyšší účetnictví)*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 560 s. ISBN 978-80-7273-157-2.

Časopisecké zdroje

HAVEL, Bohumil. Závod (podnik), věc hromadná a NOZ. *Rekodifikace a praxe*, 2012, č. 1, s. 9.

Elektronické zdroje

ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD. O ČTÚ. *Základní informace*. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.ctu.cz/o-ctu/zakladni-informace.html?action=detail&ArticleId=123>>.

ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD. *Působnost ČTÚ. Analýzy relevantních trhů*. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/3-kolo-analyz-relevantnich-trhu.html>>.

ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD. *Analýza trhu č. 5 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací*. 29. 10. 2014. 262 s. str. 27. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <http://www.ctu.cz/cs/download/art/oop/rozhodnuti/oop_art-05-10_2014-09.pdf>.

DĚRGEL, Martin. Prodej podniku. *Daňáři online: portál daňových poradců a profesionálů*. [online]. 16. 2. 2010 [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d8704v11518-prodej-podniku/?search_query=%24index%3D638&search_results_page=1>.

DĚRGEL, Martin. Prodej podniku v daních – 1. část. *Daňáři online: portál daňových poradců a profesionálů*. [online]. 2. 11. 2007 [cit. 21. 3. 2015], Dostupné z: <<http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d2749v3567-prodej-podniku-v-danich-1-cast/>>.

DSL.CZ. *Telefónica pokračuje v nakupování malých operátorů. Pod křídly firmy končí desetitisíce lidí*. 23. 4. 2012. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.dsl.cz/clanek/2628-telefonica-pokracuje-v-nakupovani-malych-operatoru-pod-kridly-firmy-konci-desetitisice-lidi>>.

INTERNET PRO VŠECHY. *Nákupní horečka v Tefónica O2 pokračuje – INet Home CZ byl právě prodán*. 9. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z:

<<http://www.internetprovsechny.cz/nakupni-horecka-v-telefonica-o2-pokracuje-inet-home-cz-byl-prave-prodan/>>.

INTERNET PRO VŠECHY. INet Home CZ – Telefónica O2. *WIFI. Katalog poskytovatelů internetu v ČR*. 20. 9. 2011. [online]. [citace 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/wifi/poskytovatel/184>>.

KŘÍTOVÁ, Věra. *Prodej podniku*. *Economicreview.com*. [online]. [cit. 21. 3. 2015], Dostupné z:<<http://www.economicreview.com/HTM/archivio/13/cz/04.pdf>>.

PETERKA, Jiří. *Liberalizace našich telekomunikací, díl IV: Hlavní zásady telekomunikační politiky z roku 1994*. *eArchiv.cz*. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.earchiv.cz/b01/b1030001.php3>>.

PETERKA, Jiří. *Liberalizace našich telekomunikací, díl VIII: Internet 99*. *eArchiv.cz*. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.earchiv.cz/b01/b1127001.php3>>.

PETERKA, Jiří. *Liberalizace telekomunikací po česku*. *eArchiv.cz*. 2001. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.earchiv.cz/b01/b0100005.php3>>.

PPF. *Tiskové zprávy. Skupina PPF kupuje většinový podíl v Telefónica Czech Republic*. 5. 11. 2013. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.ppf.cz/cz/centrum-promedia/tiskove-zpravy/skupina-ppf-kupuje-vetsinovy-podil-v-telefonica-czech-republic.html>>.

PREMUS, Dalibor. *Jaké nás v roce 2012 čekají hlavní změny na trhu fixních telekomunikací?* *ITBIZ*. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.itbiz.cz/clanky/jake-nas-cekaji-hlavni-zmeny-na-trhu-fixnich-telekomunikaci>>.

SOVA, Miloslav. *První jarní překvapení – síť Helemik prodána*. *Internet pro všechny*. 26. 3. 2012. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/prvni-jarni-prekvapeni-sit-helemik-prodana/>>.

SOVA, Miloslav. *Nákupní horečka v Telefónica O2 pokračuje – INet Home CZ byl právě prodán*. *Internet pro všechny*. 9. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/nakupni-horecka-v-telefonica-o2-pokracuje-inet-home-cz-byl-prave-prodan/>>.

SOVA, Miloslav. *Významné jarní akvizice v Česku a na Slovensku aneb Losan internet a M-Elektronik změnilly majitele*. *Internet pro všechny*. 7. 4. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<http://www.internetprovsechny.cz/vyznamne-jarni-akvizice-v-cesku-a-na-slovensku-aneb-losan-internet-a-m-elektronik-zmenily-majitele/>>.

TOMAN, Petr. Vyjádření Nejvyššího správního soudu k přehodnocení prodeje aktiv na převod části podniku. *KPMG*. [online]. 12. 5. 2013. [cit. 2014-12-08]. Dostupné z: <<http://cfoworld.cz/legislativa/vyjadreni-nejvyssiho-spravniho-soudu-k-prehodnoceni-prodeje-aktiv-na-prevod-casti-podniku-2367>>.

VAŇKOVÁ, Dana a Miloslav ZEMAN. Daňové dopady prodeje podniku. *Ekonom.Ihned.cz* [online]. 9. 8. 2007, 13. 8. 2007 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <<http://ekonom.ihned.cz/c1-21776040>>.

OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Smlouva o prodeji části podniku. Číslo listiny C 24493/SL3/KSPL. 30. 3. 2009. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Smlouva o prodeji části podniku. Číslo listiny C 24493/SL4/KSPL. 30. 3. 2009. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Číslo listiny C 24493/SL12/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Účetní závěrka 2010. Číslo listiny C 24493/SL14/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: INet Home Cz, s.r.o. Účetní závěrka 2011. Číslo listiny C 24493/SL15/KSPL. 30. 6. 2012 a Účetní závěrka 2010. Číslo listiny C 24493/SL14/KSPL. 29. 6. 2011. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-firma?subjektId=99380>>.

OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: O2 Czech Republic a.s. Úplný výpis z obchodního rejstříku. 1. 1. 1994. [online]. [cit. 2015-21-03]. Dostupné z: <[https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-\\$firma?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24firma=&nazev=telefonica+o2&ico=&obec=&ulice=&forma=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WITH&jenPlatne=VSECHNY](https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-$firma?p%3A%3Asubmit=x&.%2Frejstrik-%24firma=&nazev=telefonica+o2&ico=&obec=&ulice=&forma=&oddil=&vlozka=&soud=&polozek=50&typHledani=STARTS_WITH&jenPlatne=VSECHNY)>.

OBCHODNÍ REJSTŘÍK A SBÍRKA LISTIN. Obchodní jméno: Telefónica O2 Business Solutions, spol. s r.o. Úplný výpis z obchodního rejstříku. 29. 6. 1992. [online]. [cit. 2015-

21-03]. Dostupné z: <<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=683491&typ=UPLNY>>.

Legislativa

ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1991, částka 98. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1991, částka 107. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 338/1992 Sb., České národní rady o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1992, částka 71. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1992, částka 117. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 16/1993 Sb., České národní rady o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1993, částka 6. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 1997, částka 54. ISSN 1211-1244

ČESKO. Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2001, částka 58. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2004, částka 78. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2005, částka 43. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2008, částka 40. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2012, částka 33. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2012, částka 34. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí. In *ČESKO. Sbírka zákonů ČR*, ročník 2013, částka 132. ISSN 1211-1244.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2002, částka 174. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Vyhláška č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2002, částka 174. ISSN 1211-1244.

ČESKO. Vyhláška č. 502/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou pojišťovnami. In *Sbírka zákonů ČR*, ročník 2002, částka 174. ISSN 1211-1244.

ČESKÝ ÚČETNÍ STANDARD PRO PODNIKATELE č. 011 – *Operace s obchodním závodem pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb.*

EVROPSKÁ UNIE. NARÍZENÍ RADY (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniku.

EVROPSKÁ UNIE. SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností (PFKS).

EVROPSKÁ UNIE. SMĚRNICE RADY ze dne 23. července 1990 o společném systému zdanění při fúzích, rozděleních, převodech aktiv a výměně akcií týkajících se společností z různých členských států.

Rozsudek Evropského soudního dvora č. 19/61 ze dne 13. září 1962 ve věci Mannesmann AG v High Authority of the European Coal and Steel Community.

Rozsudek Evropského soudního dvora sp. zn. C-411/03 ze dne 13. prosince 2005.

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR č. j. 2 Afs 14/2011 - 103 ze dne 18. září 2012.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 22 Cdo 700/2004 ze dne 20. července. 2004

Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 29 Odo 870/2005 ze dne 9. května 2006.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Odo 1060/2006 ze dne 27. ledna 2009.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2882/2005 ze dne 14. března 2006.

Důvodová zpráva k novému občanskému zákoníku [on-line]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky. [cit. 2014-12-08]. Dostupný z:

<<http://obcanskyzakonik.justice.cz/fileadmin/Duvodova-zprava-NOZ-konsolidovana-verze.pdf>>.

Seznam tabulek a obrázků

Tabulky

Tabulka 1: Motivy podnikatelských akvizic.	23
Tabulka 2. Možné daňové dopady spojení závodů (podniků).	37
Tabulka 3: Vybrané údaje rozvahy a výkazu zisku a ztráty obchodní společnosti INet Home Cz s. r. o., pro odhad položek, které vstoupily do transakce prodeje části obchodního závodu (údaje v tisících korun).	54
Tabulka 4: Zaúčtování tržby za prodej obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. (údaje v tis. Kč).	55
Tabulka 5: Zaúčtování převodu dlouhodobého majetku obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. (údaje v tis. Kč).	55
Tabulka 6: Zaúčtování předpokládaného převodu zásob obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. (údaje v tis. Kč).	55
Tabulka 7: Zaúčtování předpokládaného převodu pohledávek obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. (údaje v tis. Kč).	56
Tabulka 8: Zaúčtování předpokládaného převodu závazků obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. (údaje v tis. Kč).	56
Tabulka 9: Předpokládaný dopad transakce prodeje obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. na výsledek hospodaření (údaje v tis. Kč).	57
Tabulka 10: Zachycení koupě telekomunikačního obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. u kupujícího s převzetím ocenění jednotlivých položek z účetnictví prodávajícího (údaje v tis. Kč).	60
Tabulka 11: Přecenění jednotlivých položek aktiv po třídách aktiv obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. znalcem na reprodukční pořizovací cenu při příležitosti koupi obchodního závodu (údaje v tis. Kč).	62
Tabulka 12: Zaúčtování koupě obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. s přeceněním jednotlivých položek aktiv a zaúčtováním goodwillu (údaje v tis. Kč).	62
Tabulka 13: Odhad dopadu metody zaúčtování koupě obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. na tvorbu účetních nákladů v následujících letech po akvizici (údaje v tis. Kč).	64

Tabulka 14: Odhad dopadu metody zaúčtování koupě obchodního závodu INet Home Cz s. r. o. na tvorbu daňových nákladů v následujících letech po akvizici (údaje v tis. Kč).	65
---	----

Obrázky

Obrázek 1: Obchodní korporace podle zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.	19
Obrázek 2: Schéma zkoumaných oblastí obchodně-marketingovou due diligence	27
Obrázek 3 Zasazení procesu due diligence do procesu vyjednávání o akvizici.	30
Obrázek 4: Schéma majetkové transakce (akvizice závodu).....	32
Obrázek 5: Možnosti účetního ocenění majetku při majetkové akvizici závodu a jeho důsledky.	34
Obrázek 6: Účetní převody u prodávajícího před prodejem obchodního závodu nebo jeho části.	53
Obrázek 7: Schéma zachycení koupě obchodního závodu u kupujícího s převzetím aktiv v účetních hodnotách prodávajícího.	60